

Darbo grupė šilumos kainų mažinimo galimybės nagrinėti
Vytautas Kabaila, gyv. Krymo g. 8-22, LT-78255 Šiauliai; namų telefonas – 453555,
mob. telefonas – 8 698 88877, elektroninis paštas – vytautas.kabaila@gmail.com

Šiaulių miesto savivaldybės merui Justinui Sartauskui
Vasario 16-osios g. 62, LT-76295 Šiauliai

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos
Kanceliarija
Gauta
2011-10-28 Nr. G-5391
Vyr. specialistė *baltrušaitienė* R. Baltrušaitienė

Darbo grupės šilumos kainų mažinimo galimybės nagrinėti parengtos

I Š V A D O S

(2-oji dalis)

2011-10-28

Šiaulių miesto savivaldybės meras 2011-02-19 potvarkiu Nr. M-25 sudarė darbo grupę, kuriai buvo pavesta iki 2011-08-01 išnagrinėti šilumos kainų mažinimo galimybes ir dėl šių galimybių parengti bei pateikti išvadas.

Iki 2011-08-01 buvo parengta ir Šiaulių miesto savivaldybės merui įteikta išvadų dėl šilumos kainų mažinimo galimybių 1-oji dalis.

Mero 2011-07-28 potvarkiu Nr. M-108 darbo grupės šilumos kainų mažinimo galimybės nagrinėti darbas buvo pratęstas iki 2011-10-31.

Apie savo veiklą merą ir savivaldybę informuojame posėdžių protokolais kartu su prie jų pridėtais svarbiausiais dokumentais.

Įvyko 27 Darbo grupės posėdžiai.

Pateikiame jau parengtų darbo grupės šilumos kainų mažinimo galimybės nagrinėti išvadų bei pasiūlymų 2-ąją dalį.

IŠVADOS DĖL KURO ŠAŃAUDŲ ŠILUMAI GAMINTI šilumos bazinėje ir perskaičiuotoje kainoje

1

Šilumos kainų nustatymo metodikos, patvirtintos Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisijos) 2008-03-15 nutarimu Nr. O3-41, 76 punkte nurodyta, kad būtinosios šilumos tiekimo šaŃaudos skirstomos į pastoviasias, kintamasias ir veiklos šaŃaudas.

Kintamosioms šaŃaudoms priskiriamos kuro šaŃaudos šilumai gaminti, kurios skaičiuojamos atsižvelgus į šilumos tiekėjo kuro struktūrą, t. y. naudojamas kuro rūšis, jų kiekį ir dalį bendrame kuro balanse (Metodika, 2008, 77.1. punktas).

Skaičiuojant kuro šaŃaudas šilumos gamybai, pateikiamos kuro šaŃaudos 1 kWh šilumos pagaminti, įskaitant kuro transportavimo ir sandėliavimo šaŃaudas (Metodika, 2008, 77.1.2. punktas).

Komisija 2009-04-14 nutarimu Nr. O3-41 (IP,-412) akcinei bendrovei „Šiaulių energija“ nustatė 20,25 ct/kWh dydžio (be PVM) šilumos bazinę vienanarę kainą, kai šilumos kaina nediferencijuota pagal šilumos punktų nuosavybę.

2

Skaičiuojant šilumos bazines kainas, planuojamas realizuoti šilumos kiekis nustatomas įvertinus per paskutinius praėjusius trejus kalendorinius metus faktiškai realizuotos šilumos kiekį, priešastis, lėmusias realizuotos šilumos kiekio pasikeitimą, prognozuojamą šilumos suvartojimo pasikeitimą (Metodika, 2008, 73 punktas).

1a lentelė. Akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ faktiškai realizuotas šilumos kiekis.

PAVADINIMAS	METAI			
	2005	2006	2007	2008
Faktiškai realizuotas šilumos kiekis, tūkst. MWh	441,7	456,4	437,9	415,9

Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“, siūlydama 453,33 tūkst. MWh šilumos kiekį, šį kiekį apskaičiavo pagal 2005 – 2007 metais vidutinį realizuotą šilumos kiekį (445,33 tūkst. MWh), įvertinusi 2008 ir 2009 metais naujai prisijungusių vartotojų numatomą suvartoti 8,0 tūkst. MWh šilumos kiekį.

Tai nurodyta Komisijos Šilumos skyriaus parengtos 2009-03-19 pažymos Nr. O5-53 „Dėl AB „Šiaulių energija“ šilumos bazinių ir karšto vandens kainų nustatymo“ (toliau – Pažymos) II skyriaus 1 dalyje „Šilumos kiekio skaičiavimas“.

Tačiau Šilumos skyrius nusprendė siūlyti 441,45 tūkst. MWh šilumos kiekį, t.y. 11,85 tūkst. MWh mažesnę šilumos kiekį, šį kiekį apskaičiavęs pagal 2006 – 2008 metais vidutinį realizuotą šilumos kiekį (436,73 tūkst. MWh), įvertinęs 2009 metais naujai prisijungusių vartotojų numatomą suvartoti 7,39 tūkst. MWh šilumos kiekį ir atėmęs 2,67 tūkst. MWh šilumos kiekį, kurį bendrovė suvartoja savo reikmėms ir kurį bendrovė parodo realizuotame šilumos kiekyje:

$$436,73 \text{ tūkst. MWh} + 7,39 \text{ tūkst. MWh} - 2,67 \text{ tūkst. MWh} = 441,45 \text{ tūkst. MWh}$$

1b lentelė. Šilumos perdavimo technologiniai nuostoliai.

PAVADINIMAS	METAI				
	2004	2005	2006	2007	2008
Šilumos perdavimo technologiniai nuostoliai, tūkst. MWh	113,2	117,8	107,7	105,2	95,5

Būtinai patiekti į šilumos perdavimo tinklą šilumos kiekis skaičiuojamas prie planuojamo realizuoti šilumos kiekio pridėjus norminius šilumos perdavimo technologinius nuostolius (Metodika, 2008, 74 punktas).

Šilumos skyriaus suskaičiuoti šilumos perdavimo technologiniai nuostoliai, vadovaujantis 2001-08-23 ūkio ministro įsakymu Nr.262 patvirtinta Šilumos tiekimo vamzdinių nuostolių nustatymo metodika, atitinka bendrovės projekte taikomus 102,12 tūkst. MWh šilumos perdavimo technologinius nuostolius.

Pagal akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ skaičiavimus šilumos perdavimo technologiniai nuostoliai turėjo sudaryti 18,4 proc. nuo visos į tinklą patiektos šilumos.

Atsižvelgdamas į tai, kad technologinių nuostolių dalis viršija grupės vidurkį ir įmonė naujos bazinės kainos galiojimo laikotarpiu numato investuoti į perdavimo tinklų atnaujinimą, Šilumos skyrius pasiūlė skaičiavimuose taikyti faktinius 2008 metų technologinius šilumos perdavimo nuostolius 95,47 tūkst. MWh, kurie sudaro 17,7 proc. nuo viso į tinklą patiekto šilumos kiekio.

1c lentelė. Bendro patiekimui į tinklą projektinio šilumos kiekio sudėtis pagal akcinę bendrovę „Šiaulių energija“ ir Valstybinę kainų ir energetikos kontrolės komisijos Šilumos skyrių.

KAS SIŪLĖ	KOKIE BUVO SIŪLYMAI			
	Planuojamas realizuoti šilumos kiekis, tūkst. MWh	Technologiniai šilumos perdavimo nuostoliai, tūkst. MWh	Šiluma savo reikmėms, tūkst. MWh	Bendras patiekimui į tinklą šilumos kiekis, tūkst. MWh
Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“	453,33	102,1	-	555,43
VKEKK Šilumos skyrius	441,45	95,47	2,67	539,59

1d lentelė. Bendro patiekimui į tinklą projektinio šilumos kiekio struktūros procentinės dalys.

Bendras patiekimui į tinklą šilumos kiekis (539,59 tūkst. MWh), %	Šilumos pardavimai gyventojams, %	Šilumos pardavimai kitiems vartotojams, %	Technologiniai šilumos perdavimo nuostoliai, %	Šiluma savo reikmėms, %
100	61,8	20,0	17,7	0,5

Šilumos pardavimas gyventojams sudaro 61,8 proc. nuo visos į tinklą ketinamos patiekti šilumos, kitiems vartotojams – 20,0 proc., technologiniai šilumos perdavimo nuostoliai – 17,7 proc., šiluma savo reikmėms – 0,5 proc.

Kuro sąnaudos šilumai gaminti skaičiuojamos atsižvelgus į šilumos tiekėjo kuro struktūrą, t.y. naudojamas kuro rūšis, jų kiekį ir dalį bendrame kuro balanse (Metodika, 2008, 77.1. punktas).

Akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ pateiktame šilumos kainų projekte gamtinės dujos sudaro 100 proc. kuro struktūroje, tai viena iš nedaugelio įmonių, šilumos gamybai naudojanti tik gamtines dujas.

Tai nurodyta Pažymos II skyriaus 2.1. punkte „Kuro sąnaudos šilumai gaminti“.

2a lentelė. Projektinis sąlyginio kuro kiekis ir lyginamosios kuro sąnaudos.

KAS SIŪLĖ	KOKIE BUVO SIŪLYMAI		
	Bendras planuojamas pagaminti šilumos kiekis, tūkst. MWh	Numatyta suvartoti sąlyginio kuro, t ^{ne}	Lyginamosios kuro sąnaudos, kg ^{ne} /MWh
Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“	555,43	51 149,6	92,09
Komisijos Šilumos skyrius	539,59	** 48 950,1	*** 90,70

*t^{ne} – tona naftos ekvivalentu; numatomo sunaudoti natūralaus kuro kiekis perskaičiuojamas į sąlyginio kuro kiekį (t^{ne}), atsižvelgiant į atskirų kuro rūšių šiluminę vertę (Metodika, 2008, 77.1.3. punktas).

**Šilumos skyrius priėmė, jog gamtinėmis dujomis kūrenamų katilų naudingo veiksmo koeficientas yra 0,948 (pagal 2008 metų faktinį naudingo veiksmo koeficientą).

***Iš tų duomenų ir paaiškinimų, kurie pateikti Pažymyje, neaišku, kaip buvo nustatytos 90,70 kg^{ne}/MWh dydžio lyginamosios kuro sąnaudos.

2b lentelė. Faktinė kaina, pagal kurią akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ pirko gamtines dujas.

Pavadinimas	METAI							
	2004	2005	2006	2007	2008	2008 m. liepos mėn.	2008 m. sausio mėn.	Prognozuojama 2009 m. dujų kaina
Gamtinių dujų kaina, įskaitant transportavimą, Lt/1000 m ³	376,0	354,0	485,0	673,0	1189,5	1211,97	983,91	apie 983,0

2c lentelė. Akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ perkamų gamtinių dujų projektinės kainos.

KAS SIŪLĖ	Gamtinių dujų kaina, Lt/1000 m ³		
	Dujų kaina be transportavimo,	Transportavimas	Gamtinių dujų kaina, įskaitant transportavimą
Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“	*1084,56	127,41	1211,97
Komisijos Šilumos skyrius	**856,50	127,41	983,91

*Suskaičiuota pagal 2008 m. liepos mėnesio faktines dujų, neįskaitant transportavimo, pirkimo kainas.

**Suskaičiuota pagal faktinę 2008 m. sausio mėnesio dujų, neįskaitant transportavimo, pirkimo kainą.

Akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ pateiktame šilumos kainų projekte taikyta gamtinių dujų 1211,97 Lt/1000 m³ kaina buvo suskaičiuota pagal 2008 m. liepos mėnesio faktines dujų pirkimo kainas.

Tačiau Šilumos skyrius pasiūlė atsižvelgti į pastarojo meto gamtinių dujų kainos mažėjimo tendencijas ir bazinių šilumos kainų skaičiavimuose taikyti gamtinių dujų kainą, suskaičiuotą pagal faktinę 2008 m. sausio mėnesio gamtinių dujų pirkimo 856,5 Lt/1000 m³ kainą, neįskaitant transportavimo, kuri maždaug atitinka prognozuojamą vidutinę 2009 metų gamtinių dujų pirkimo kainą.

Bazinės šilumos kainos skaičiavimuose Šilumos skyriaus pasiūlyta 856,5 Lt/1000 m³ gamtinių dujų kaina maždaug atitiko prognozuojamą vidutinę 2009 metų gamtinių dujų pirkimo kainą ir buvo 17,28 proc. mažesnė už vidutinę faktinę akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ 2008 metų gamtinių dujų pirkimo kainą.

2d lentelė. Akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ projektinės kuro sąnaudos šilumai gaminti.

KAS SIŪLĖ	Kuro sąnaudos šilumai gaminti, tūkst. Lt
-----------	--

Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“	78 470,7
Komisijos Šilumos skyrius	60 203,2

Pažymos V skyriaus „Išvados“ 4 lentelėje nurodyta, jog akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ siūlė („Įmonės projektas“) į šilumos bazinę kainą įtraukti 78 470,7 tūkst. Lt sumą kuro sąnaudų.

Tačiau Komisijos Šilumos skyrius priėmė sprendimą („Šilumos sk. sprendimas“) akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ pasiūlytą kuro sąnaudų 78 470,7 tūkst. Lt sumą sumažinti iki 60 203,2 tūkst. Lt, t.y. sumažinti 18 267,5 tūkst. Lt.

Šilumos skyrius kuro sąnaudas sumažino sumažindamas planuojamos pagaminti ir realizuoti šilumos kiekį, lyginamasias kuro sąnaudas bei gamtinių dujų kainą.

Kaip paaiškinta Pažymos V skyriuje „Išvados“, kuro sąnaudos šilumai gaminti buvo sumažintos 18 267,5 tūkst. Lt dėl sumažintos dujų kainos, nes, lyginant su bendrovės bazinės šilumos kainos projekto parengimo momentu 2008 m. rugsėjo mėn., gamtinių dujų rinkoje kainų tendencijos 2009 m. kovą pasikeitė.

2e lentelė. Sąlyginio kuro naftos ekvivalentu 1 tonos kaina ir sąnaudos.

KAS SIŪLĖ	Numatyta suvartoti sąlyginio kuro, t ^{ne}	Sąlyginio kuro naftos ekvivalentu kaina, Lt/t ^{ne}	Kuro sąnaudos šilumai gaminti, tūkst. Lt
Komisijos Šilumos skyrius	48 950,1	*1229,9	60 203,2

*Sąlyginio kuro naftos ekvivalento kaina 1229,9 Lt/t^{ne} gaunama Šilumos skyriaus pasiūlytą 983,91 Lt/1000 m³ gamtinių dujų kainą padalinus iš 0,8 (dujų kaloringumo koeficientas; 2008 m. liepos mėnesį dujų kaloringumas buvo 8028 kcal/m³).

2f lentelė. Šilumai gaminti reikalingos kuro sąnaudos.

KAS SIŪLĖ	Gamtinių dujų kaina, įskaitant transportavimą, Lt/tūkst. m ³	Gamtinių dujų kiekis, tūkst. m ³	Kuro sąnaudos šilumai gaminti, tūkst. Lt
Komisijos Šilumos skyrius	983,91	61 187,7	60 203,2

Gamtinių dujų kiekis:

$$48\,950,1\text{ t}^{\text{ne}} : 0,8 = 61\,187,7\text{ tūkst. m}^3$$

2g lentelė. Duomenys, įtakojantys akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ kuro sąnaudas šilumai gaminti.

E/ Nr.	PAVADINIMAS	AB „Šiaulių energija“ siūlymas	Komisijos Šilumos skyriaus sprendimas	Skirtumas	*Savivald. administracijos siūlymas
1	Planuojamas realizuoti šilumos kiekis, tūkst. MWh	453,33	441,45	11,85	456,3
2	Šilumos perdavimo technologiniai nuostoliai, tūkst. MWh	102,1	95,47	6,63	100,48
3	Lyginamosios kuro sąnaudos,	92,1	90,7	1,4	92,09

	kg ^{no} /MWh				
4	Gamtinių dujų kaina, Lt/1000 m ³	1 211,97	983,91	228,06	-
5	Kuro sąnaudos šilumai gaminti, tūkst. Lt	78 470,7	60 203,2	18 267,5	76 740,2

*Šiaulių miesto savivaldybės administracijos 2008-09-30 raštas Nr. S-2833-11 „Dėl pastabų AB „Šiaulių energija“ centralizuotai tiekiamos šilumos bazinės kainos projektui pateikimo“ (Pažymos 3 ir 4 lapai).

Komisija, nustatydamą šilumos bazinę 20,25 ct/kWh kainą, vadovavosi ne akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ ir Šiaulių miesto savivaldybės administracijos siūlytais duomenimis, o tais duomenimis, kuriuos savo sprendime nurodė ir pagrindė Šilumos skyrius.

Kuro sąnaudos šilumos bazinėje 20,25 ct/kWh kainoje sudaro 13,64 ct/kWh arba 60 203,2 tūkst. Lt (visi 60 203,2 tūkst. Lt priskirti šilumos gamybai):

$$60\ 203,2\ \text{tūkst. Lt} : 441,45\ \text{tūkst. MWh} : 10 = 13,64\ \text{ct/kWh}$$

(441,45 tūkst. MWh – realizuojamos šilumos energijos kiekis vartotojams per metus, įvertintas nustatant šilumos bazinę kainą)

3

Būtiniosios šilumos tiekimo sąnaudos skirstomos į pastoviasias (įskaitant veiklos sąnaudas) ir kintamasias. Kintamosioms sąnaudoms priskiriamos ir kuro sąnaudos šilumai gaminti.

Tai nurodyta šilumos kainų nustatymo metodikos (toliau – Metodikos), patvirtintos Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009-07-08 nutarimu Nr. O3-96, atitinkamai 80 ir 80.2.1. punktuose.

Šilumos bazinių kainų dedamųjų skaičiavimuose nustatytos šilumos gamybos ir perdavimo kintamosios būtiniosios sąnaudos bazinių kainų galiojimo laikotarpiu gali kisti priklausomai nuo kuro struktūros ar veiklos efektyvumo užduočių pokyčio (lyginamosios kuro sąnaudos).

Veiklos efektyvumo užduotys formuojamos atsižvelgiant į paskutinių praėjusių trejų kalendorinių metų faktinius rezultatus, priežastis, lėmusias šių rezultatų pasikeitimą, rezultatų pasikeitimą dėl investicijų plane numatytų priemonių įgyvendinimo ir nustatytas užduotis pagal lyginamąją analizę. (Metodika, 2009, 80.2. punktas).

Skaičiuojant kuro sąnaudas šilumos gamybai, vadovaujantis nustatytomis veiklos efektyvumo užduotimis atitinkamai kuro struktūrai, nustatomos lyginamosios kuro sąnaudos (kg/MWh), t.y. kuro kiekis, reikalingas patiekti 1 MWh šilumos į tinklą (Metodika, 2009, 80.2.1.2. punktas).

Kuro sąnaudos šilumos 22,20 ct/kWh kainoje, kurią akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ gyventojams pradėjo taikyti nuo 2010-11-01, pagal bendrovės Darbo grupei pateiktus duomenis sudaro 14,69 ct/kWh arba 64 857,1 tūkst. Lt (visi 64 857,1 tūkst. Lt priskirti šilumos gamybai):

$$64\ 857,1\ \text{tūkst. Lt} : 441,45\ \text{tūkst. MWh} : 10 = 14,69\ \text{ct/kWh}$$

(441,45 tūkst. MWh – realizuojamos šilumos energijos kiekis vartotojams per metus, įvertintas nustatant šilumos bazinę kainą)

Pagal formules, nustatytas Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2010-10-21 sprendimu Nr. T-297, į jas įrašiusi 2010 m. rugsėjo mėn. dujų 1059,59 Lt/tūkst. m³, akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ apskaičiavo ir pranešė, kad nuo 2010-11-01 vienanarė šilumos kaina gyventojams bus 22,20 ct/kWh, neįskaitant 9 % PVM, arba 24,20 ct/kWh, įskaitant 9 % PVM.

Tokia vienanarė šilumos kaina gyventojams buvo (galiojo) iki 2011-06-01.

Nuo 2011-06-01 iki 2011-07-01 vienanarė šilumos kaina gyventojams buvo 23,26 ct/kWh, neįskaitant 9 % PVM, arba 25,35 ct/kWh, įskaitant 9 % PVM.

Nuo 2011-07-01 iki 2011-09-01 vienanarė šilumos kaina gyventojams buvo 24,43 ct/kWh, neįskaitant 9 % PVM, arba 26,63 ct/kWh, įskaitant 9 % PVM.

Nuo 2011-09-01 vienanarė šilumos kaina gyventojams buvo pakelta iki 25,80 ct/kWh, neįskaitant 9 % PVM, arba iki 28,12 ct/kWh, įskaitant 9 % PVM.

Nuo 2011-11-01 vienanarė šilumos kaina gyventojams padidinta iki 27,36 ct/kWh, neįskaitant 9 % PVM, arba iki 29,82 ct/kWh, įskaitant 9 % PVM.

3 lentelė. Kuro sąnaudų 14,69 ct/kWh dalis šilumos 22,20 ct/kWh kainoje pagal akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ iki 2011-03-31 elektroniniu paštu Darbo grupei pateiktus duomenis.

E/ Nr.	PAVADINIMAS	Kiekis, tūkst. m ³	Kaina, Lt/tūkst. m ³	Suma, tūkst. Lt	Dalis šilumos 22,20 ct/kWh kainoje, ct/kWh
	Kuro sąnaudos	61 187,7	*1 059,97	64 857,1	14,69

*2010 m. rugsėjo mėn. akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ pirktų dujų kaina.

Iš tų duomenų bei paaiškinimų, kuriuos akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ Darbo grupei pateikė elektroniniu paštu iki 2011-03-31 ir kuriuos akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ viešai skelbia savo internetiniame tinklalapyje, Darbo grupei nebuvo pakankamai aišku, kaip, skaičiuojant kuro sąnaudas, įeinančias į 22,20 ct/kWh kainą, buvo apskaičiuotas šilumai gaminti reikalingas gamtinių dujų 61 187,7 m³ kiekis.

Todėl, norėdami išsiaiškinti šį klausimą, o taip pat kitus klausimus, susijusius su kuro šilumai gaminti sąnaudomis, 2011-04-12 prašymu „Dėl šilumos 22,20 ct/kWh kainos struktūros tikslesnio detalizavimo“ kreipėmės į akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ generalinį direktorių Česlovą Kasputį.

Generalinio direktoriaus prašėme suteikti mums reikalingą informaciją atsakant į šiuos klausimus:

- Kaip buvo apskaičiuotas šilumos gamybai reikalingas gamtinių dujų 61 187,7 tūkst. m³ kiekis?

- Kokį kiekį dujų šilumos gamybai akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ sunaudojo 2009 ir 2010 metais, kokia buvo akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ 2009 ir 2010 metais šilumos gamybai sunaudotų dujų vidutinė pirkimo kaina?

- Iš kokių tiekėjų, kada, kokius kiekius ir kokiomis kainomis akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ pirko dujas, kurias šilumos gamybai sunaudojo 2009 ir 2010 metais?

Iš akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ generalinio direktoriaus Česlovo Kaspučio gavome 2011-04-13 raštą Nr. SD-05-1199 (4.5) „Dėl Jūsų 2011-04-12 prašymo“, kuriame nurodyta, kad mes prašome daug ir sudėtingos informacijos, todėl ši informacija mums bus pateikta per 40 darbo dienų.

Tik 2011-07-18 rašte Nr. SD-05-2108 (4.5) l. e. generalinio direktoriaus pareigas Virgilijus Pavlavičius leido aiškiau suprasti, kad šios informacijos, kaip ir kitos prašytos išsamesnės informacijos, akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ Darbo grupei neteiks.

Tikslių priežasčių, kodėl nepateikė mums aukščiau paminėtos informacijos, akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ vadovai savo raštuose nenurodė.

Aukščiau paminėta informacija yra susijusi su šilumos 22,20 ct/kWh kainos struktūra ir Darbo grupei pavesta užduotimi išnagrinėti šilumos kainų mažinimo galimybes, dėl šių galimybių parengti bei pateikti išvadas.

Šiaulių miesto savivaldybės mero 2011-05-03 potvarkis Nr. M-57, kuriame numatyta visa informacija, susijusia su šilumos kainų apskaičiavimu, kiek tai neprieštarauja teisės ir kitiems norminiams aktams, raštiškai teikti per Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrių, Darbo grupės nuomone, neatleido akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ nuo pareigos vykdyti Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 3 str. 1 d. reikalavimą ir pateikti Darbo grupei informaciją pagal 2011-04-12 prašymą.

Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 2 str. 10 dalyje išaiškinta, jog valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis laikomos įmonės ir įstaigos, teikiančios asmenims viešąsias paslaugas.

Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ yra savivaldybės įmonė, teikianti asmenims viešąsias paslaugas, - tiekia šilumos energiją gyvenamosioms patalpoms šildyti, įskaitant šilumos energiją, perduodamą per karšto vandens tiekimo sistemą.

Išvados:

1. Pagal Darbo grupės 2011-04-12 prašymą nepateikusi detalesnės informacijos apie kuro šilumai gaminti sąnaudas, šilumos 22,20 ct/kWh kainoje sudarančias 14,69 ct/kWh, akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ pažeidė:

1) Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 3 str. 1 d. reikalavimą, įpareigojanti įmonę, teikiančią asmenims viešąsias paslaugas, teikti pareiškėjui informaciją, bei 14 str. reikalavimus, įpareigojančius įmonę, teikiančią asmenims viešąsias paslaugas, informaciją pareiškėjui pateikti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų, o jeigu prašoma daug ir sudėtingos informacijos – per 40 darbo dienų;

2) Šilumos ūkio įstatymo 5 straipsnio nuostata, įpareigojančią šilumos tiekėjus ir gamintojus šilumos vartotojų teises ginančioms organizacijoms teikti duomenis apie šilumos tiekimo ir gamybos veiklą, teikiamas paslaugas, taip pat kitus duomenis, reikalingus šilumos vartotojų teisėms ginti, ir teikti pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms;

3) Šilumos ūkio įstatymo 22 str. 4 dalį, kurioje nurodyta, kad šilumos ir (ar) karšto vandens įmonių informacija apie veiklos sąnaudas, sistemų eksploatavimą, modernizavimą, plėtrą, investicijas į sistemų plėtrą, kainų ir tarifų struktūrą, paslaugų teikimo sąlygas yra vieša.

2. Tai, kad akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ prašė Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos į šilumos bazinę kainą įtraukti kuro sąnaudų ne 60 203,2 tūkst. Lt, o 78 470,7 tūkst. Lt sumą, t. y. 18 267,5 tūkst. Lt didesnę sumą negu buvo reikalinga, patvirtina, jog bazinė šilumos kaina yra būtina ir reikia, kad šią kainą tvirtintų Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, nes, priešingu atveju, akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ Šiaulių miesto savivaldybei tvirtinti gali bandyti pateikti nepagrįstai dideles šilumos gamybos, pardavimo ir pardavimo sąnaudas bei šilumos kainų dedamasias, kurios, savo ruožtu, nepagrįstai didins šilumos kainas.

3. Negavusi iš akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ detalesnės informacijos apie kuro šilumai gaminti sąnaudas, Darbo grupė negalėjo pilnai išsiaiškinti ir išnagrinėti šių sąnaudų, šilumos 22,20 ct/kWh kainoje sudarančių 14,69 ct/kWh, struktūros, įvertinti šių sąnaudų ekonomiško bei pagrįstumo, parengti ir pateikti Šiaulių miesto savivaldybės merui išsamesnių išvadų bei pasiūlymų, susijusių su kuro šilumai gaminti sąnaudomis ir jų ženkliai įtakojamos šilumos 22,20 ct/kWh kainos mažinimo galimybėmis.

4 lentelė. Kuro technologijai (šilumos gamybai) sąnaudos.

	bazinėje	2009 m.	2010 m.	bazinių kainų
--	----------	---------	---------	---------------

E/ Nr.	Kuro technologijai (šilumos gamybai) sąnaudos	šilumos 20,25 ct/kWh kainoje, tūkst. Lt/metus	faktinėje šilumos 19,95 ct/kWh savikainoje, tūkst. Lt/metus	faktinėje šilumos 19,96 ct/kWh savikainoje, tūkst. Lt/metus	antrųjų galiojimo metų perskaičiuotoje šilumos 22,20 ct/kWh kainoje, tūkst. Lt/metus
1	šilumos gamyboje	60 203,2	55 300,7	64 300,2	64 857,1
2	šilumos perdavime	-	-	-	-
3	šilumos pardavime	-	-	-	-
	Iš viso	60 203,2	55 300,7	64 300,2	64 857,1

5

Akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ interneto tinklalapyje skelbiama, kad įmonės:

- 2009 metų faktinės kuro technologijai sąnaudos sudarė 55 300,7 tūkst. Lt;
- 2010 metų faktinės kuro technologijai sąnaudos sudarė 64 300,2 tūkst. Lt.

Kas lėmė tokias faktines kuro technologijai sąnaudas, kokie faktoriai (dydžiai) įtakojo šias sąnaudas, akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ interneto tinklalapyje neskelbia. Šios informacijos nėra ir akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ metiniuose pranešimuose.

Pagal tokią paviršutinišką informaciją 2009 ir 2010 metų faktinių kuro technologijai sąnaudų jokio išsamesnio nagrinėjimo atlikti neįmanoma ne tik vartotojams, bet ir šilumos ūkio specialistams.

Tai patvirtina ir iš dr. Eduardo Svirskio gautas 2011-06-17 atsakymas į Darbo grupės 2011-06-05 prašymą „Dėl pasiūlymų kaip mažinti akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ gaminamos ir gyventojams tiekiamos šilumos kainas pateikimo“.

Išvada: Pagal tokią paviršutinišką informaciją, kokią viešai skelbia akcinė bendrovė „Šiaulių energija“, 2009 bei 2010 metų faktinių kuro technologijai sąnaudų jokio išsamesnio nagrinėjimo ir įvertinimo atlikti neįmanoma ne tik vartotojams, bet ir šilumos ūkio specialistams.

6

Nepriklausomas auditorius jokių pažeidimų ar neūkiškumo faktų, susijusių su kuro šilumai gaminti sąnaudomis, nenustatė, kadangi šių sąnaudų netikrino ir savo 2011-03-09 išvadoje apie šias sąnaudas nepasisakė išvis.

Akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ vadovybei, valdybai ir akcininkams, kaip matyti iš metinio pranešimo, pridėto prie 2010 metų metinių finansinių ataskaitų, kuro šilumai gaminti sąnaudų klausimas nėra aktualus.

Išvados:

1. Akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ akcininkai, kaip patvirtina metinis pranešimas, pridėtas prie 2010 metų metinių finansinių ataskaitų, bei nepriklausomo auditoriaus 2011-03-09 išvada, skirta akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ akcininkams ir vadovybei, nepakankamai domisi įmonės sąnaudomis šilumai gaminti, perduoti ir parduoti, įskaitant kuro sąnaudas.

2. Privačių auditorių samdymas tik formaliai įvertinti akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ parengtas finansines ataskaitas, patikrinant, ar įmonė laikosi apskaitos standartų, bei Šiaulių miesto savivaldybės, kaip akcininkės, nepakankamas domėjimasis įmonės sąnaudomis šilumai gaminti, perduoti ir parduoti, įskaitant kuro sąnaudas, padarė, daro ir ateityje darys didelę žalą vartotojams, įmonei bei pačiai savivaldybei.

7

Norėdama išsiaiškinti, kodėl akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ taip brangiai moka už gamtines dujas, kitus klausimus, susijusius su kuro šilumai gaminti sąnaudomis, Darbo grupė 2011-06-15 prašymu „Dėl informacijos, susijusios su akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ tiekiamos gyventojams šilumos kainų mažinimo galimybėmis, pateikimo“ kreipėsi į Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrių.

Ekonomikos skyriaus prašėme pateikti mums reikalingą informaciją atsakant į šiuos klausimus:

- Nuo kada, dėl kokių priežasčių ir kokiais teisės aktais vadovaudamasi akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ perėjo prie šilumos gamybos naudojant tik dujinį kurą?

- Ar perėjimas prie šilumos gamybos naudojant tik dujinį kurą buvo ekonomiškai ir strategiškai pagrįstas, atitiko įmonės ir gyventojų bei kitų šilumos vartotojų interesus?

- Kodėl akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ taip brangiai moka už gamtines dujas, ar buvo padaryta viskas, kad įmonė, kiek tai priklauso nuo įmonės, savivaldybės ir LR Vyriausybės, dujas galėtų pirkti pigiau?

- Kas, kada ir ką turėjo padaryti, bet nepadarė, kad įmonė dujas galėtų pirkti pigiau?

- Kas ir ką šiuo metu turėtų padaryti, kad įmonė dujas galėtų pirkti pigiau?

- Kada akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ turėjo galimybę pereiti prie nacionalinių žaliavų, kaip pagrindinio kuro šaltinio, panaudojimo šilumos gamybai, kokie įstatymai, miesto savivaldybės nutarimai bei kiti teisės aktai ir kaip įtakojo įmonės galimybes pereiti prie nacionalinių žaliavų panaudojimo šilumos gamybai?

- Kokios priežastys lėmė, kad įmonė iki šios dienos dar nespėjo pereiti prie nacionalinių žaliavų panaudojimo šilumos gamybai?

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrius į Darbo grupės 2011-06-15 prašymą neatsakė ir pagal pateiktus klausimus informacijos Darbo grupei nepateikė.

Aukščiau paminėta informacija yra susijusi su Darbo grupei pavesta užduotimi išnagrinėti šilumos kainų mažinimo galimybes, dėl šių galimybių parengti bei pateikti išvadas.

Išvados:

1. Po nepriklausomybės paskelbimo, t.y. nuo 1990-03-11, akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ (SP AB „Lietuvos energija“ Šiaulių regioninis šilumos tiekimo filialas) privalėjo kaip galima greičiau pereiti prie šilumos gamybos naudojant vietinius ir atsinaujinančius energetinius išteklius kaip pagrindinę žaliavą šilumai gaminti, tačiau dėl nepateisinamų priežasčių to padaryta nebuvo.

2. Akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ perėjimas prie šilumos gamybos naudojant tik dujinį kurą, Darbo grupės nuomone, buvo ekonomiškai ir strategiškai nepagrįstas, neatitiko savivaldybės, įmonės ir šilumos vartotojų interesus.

Norėdama išsiaiškinti, ar akcinė bendrovė „Šiaulių energija“, prieš pasirašydama sutartis, su tiekėjais tinkamai derėjosi dėl gamtinių dujų kainos, Darbo grupė 2011-06-29 prašymu „Dėl informacijos, susijusios su akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ tiekiamos gyventojams šilumos kainų mažinimo galimybėmis, pateikimo“ kreipėsi į Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrių.

Ekonomikos skyriaus prašėme pateikti mums reikalingą informaciją, susijusią su gamtinių dujų tiekimu akcinei bendrovei „Šiaulių energija“, atsakant į šiuos klausimus:

- Pagal kokias kainų formules akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį pirko ir 2011 metų antrąjį pusmetį pirks dujas iš akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ bei uždarosios akcinės bendrovės „Dujotekana“? Kas sudarė, patikrino ir patvirtino šias dujų kainų formules?

- Kokios alternatyvios kuro rūšys ir kokie alternatyvūs kuro įsigijimo šaltiniai, kuriais disponuoja ar gali disponuoti Lietuva bei akcinė bendrovė „Šiaulių energija“, yra įvertinti sudarant kainų formules, pagal kurias akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“ ir uždaroji akcinė bendrovė „Dujotekana“ 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį tiekė ir 2011 metų antrąjį pusmetį tiekė dujas akcinei bendrovei „Šiaulių energija“?

- Pagal sutartis, pasirašytas su akcine bendrove „Lietuvos dujos“ bei uždaroja akcine bendrove „Dujotekana“, kokius kiekius dujų akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ turėjo nupirkti ir faktiškai nupirko 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį?

- Pagal sutartį, pasirašytą su Rusijos koncernu „Gazprom“, kokius kiekius dujų akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“ turėjo nupirkti ir faktiškai nupirko 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį?

- Jei akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“, pagal sutartį, pasirašytą su Rusijos koncernu „Gazprom“, 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį nenupirko sutartyje numatyto kiekio dujų, kokias sutartyje numatytas sankcijas taikė Rusijos koncernas „Gazprom“ ir kaip šios sankcijos įtakojo akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ iš akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ perkamų dujų kainą?

- Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ (akcinės bendrovės „Šiaulių energijos“ valdyba, Šiaulių miesto savivaldybės taryba ar administracija) kada paskutinį kartą dėl mažesnės dujų kainos derėjosi su akcine bendrove „Lietuvos dujos“ ir uždaroja akcine bendrove „Dujotekana“? Koks dokumentas tai galėtų patvirtinti?

- Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ (akcinės bendrovės „Šiaulių energijos“ valdyba, Šiaulių miesto savivaldybės taryba ar administracija) paskutinį kartą dėl mažesnės dujų kainos kai derėjosi su akcine bendrove „Lietuvos dujos“ ir uždaroja akcine bendrove „Dujotekana“, kokiomis alternatyvaus kuro rūšimis ir kokiais alternatyviais kuro įsigijimo šaltiniais grindė savo derybinę poziciją?

- Nuo to laiko, kai 1990-03-11 buvo paskelbta nepriklausomybė, ar Šiaulių miesto savivaldybės taryba yra parengusi ir patvirtinusi kokią nors Šiaulių miesto energetinės strategijos ar energetinio vystymo programą, kuri atitiktų Nacionalinio saugumo pagrindų bei Lietuvos energetikos strategijos (energetinio suvereniteto, energetinio vystymo, energijos gamybos ir panaudojimo efektyvumo) programas? Jei tokia programa yra parengta, prašome Darbo grupei pateikti jos kopiją.

- Koks yra akcinės bendrovės „Šiaulių energija“, kaip dujų vartotojo, statusas? Kokias ir kokiais įstatymais bei kitais teisės aktais pagrįstas galimybes šis statusas suteikia akcinei bendrovei „Šiaulių energija“?

Ekonomikos skyriaus taip pat prašėme:

1) pateikti sutarčių bei PVM sąskaitų – faktūrų, pagal kurias akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“ ir uždaroji akcinė bendrovė „Dujotekana“ 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį pardavė dujas akcinei bendrovei „Šiaulių energija“, kopijas;

2) nurodyti Šiaulių miesto savivaldybės tarybos, administracijos bei akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ valdybos sprendimus, nutarimus ir kitus dokumentus, kuriais buvo reglamentuojamas sutarčių su dujų tiekėjais sudarymas ir kuriais buvo tvirtinamos kainų formulės, pagal kurias akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“ ir uždaroji akcinė bendrovė „Dujotekana“ 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį pardavė ir 2011 metų antrąjį pusmetį parduos dujas akcinei bendrovei „Šiaulių energija“, pateikti tokių dokumentų kopijas.

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrius į 2011-06-29 prašymą neatsakė ir prašytos informacijos bei dokumentų kopijų Darbo grupei nepateikė.

Aukščiau paminėta informacija yra susijusi su Darbo grupei pavesta užduotimi išnagrinėti šilumos kainų mažinimo galimybes, dėl šių galimybių parengti bei pateikti išvadas.

Galima buvo nurodyti šilumos 22,20 ct/kWh kainą, kurią sudaro kintamos sąnaudos, pastovios sąnaudos, įskaitant veiklos sąnaudas, ir pelnas (21,26 ct/kWh) bei negautų pajamų kompensacija (0,94 ct/kWh).

Išvados:

1. Neatsakęs į 2011-06-29 prašymą ir nepateikęs informacijos bei dokumentų, susijusių su Darbo grupei pavesta užduotimi išnagrinėti šilumos kainų mažinimo galimybes, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrius pažeidė Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 3 str. 1 d. bei 14 str. reikalavimus, Šilumos ūkio įstatymo 5 straipsnio bei 22 str. 4 dalies nuostatas.

2. Savivaldybės taryba, nuo to laiko, kai 1990-03-11 buvo paskelbta nepriklausomybė, nėra parengusi ir patvirtinusi Šiaulių miesto energetinės strategijos ar energetinio vystymo programos, kuri atitiktų Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo nuostatas.

3. Sutarčių su dujų tiekėjais sudarymas yra arba išvis oficialiai nereglamentuojamas, arba reglamentuojamas akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ bei savivaldybės riboto naudojimo dokumentais, su kuriais šilumos vartotojai, nepasirašę konfidencialumo įsipareigojimo, susipažinti negali.

4. Gamtinių dujų akcinei bendrovei „Šiaulių energija“ tiekimas, tapęs Rusijos koncerno „Gazprom“ interesams Lietuvoje atstovaujančių bendrovių, t.y. akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ ir uždarnosios akcinės bendrovės „Dujotekana“, uždaru nuo visuomenės verslu, su kuriuo susipažinti gali tik konfidencialumo įsipareigojimus pasirašę asmenys, jau padarė, daro ir toliau darys labai didelę žalą akcinei bendrovei „Šiaulių energija“, jos akcininkei Šiaulių miesto savivaldybei ir šilumos vartotojams.

5. Negavusi iš Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyriaus informacijos apie akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ pasirašytas gamtinių dujų pirkimo sutartis bei gamtinių dujų pirkimo sąlygas, Darbo grupė negalėjo pilnai išnagrinėti kuro šilumai gaminti sąnaudų, šilumos 22,20 ct/kWh kainoje sudarančių 14,69 ct/kWh, įvertinti šių sąnaudų ekonomiškumo bei pagrįstumo, parengti ir pateikti Šiaulių miesto savivaldybės merui išsamesnių išvadų bei pasiūlymų, susijusių su kuro šilumai gaminti sąnaudomis ir jų ženkliai įtakojamos šilumos 22,20 ct/kWh kainos mažinimo galimybėmis.

8a

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrius bei akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ pagal Darbo grupės prašymus ne tik nepateikė informacijos, bet ir nenurodė atsisakymo pateikti informaciją priežasties bei apskundimo tvarkos.

Pastaraisiais veiksmais abi įstaigos pažeidė Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 16 str. 3 d. reikalavimus.

Tai suponuoja prielaidą, kad abi įstaigos neturėjo ir negalėjo surasti teisinio pagrindo paminėtiems savo veiksams pateisinti.

Darbo grupės nuomone, paminėtos įstaigos informacijos, susijusios su šilumos gamybos, perdavimo ir pardavimo detalesnėmis sąnaudomis, nepateikė, pirmiausia, todėl, kad nemažą dalį šių sąnaudų sudaro sąnaudos, susijusios su mokėjimais bankams bei privačioms įmonėms, kurie visus verslo santykius su akcine bendrove „Šiaulių energija“ reikalauja laikyti komercine paslaptimi.

Informacijos, susijusios su gamtinių dujų pirkimo sutartimis bei pirkimo sąlygomis, apsprendžiančiomis ir kuro sąnaudas, ir šilumos kainą, paminėtos įstaigos, Darbo grupės nuomone, nepateikė todėl, kad ši informacija taip pat laikoma komercine paslaptimi.

Darbo grupė būtų gavusi visą šilumos kainų mažinimo galimybių nagrinėjimui reikalingą informaciją tik tuo atveju, jeigu jos pirmininkas būtų sutikęs pasirašyti Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyriaus vedėjo Stanislovo Gurejevo pasiūlytą konfidencialumo įsipareigojimą (Darbo grupės posėdžio protokolas Nr. VM-46, 2011-06-06).

Tačiau toks pasirašymas būtų reiškęs, kad gauta informacija negalės būti panaudota Darbo grupės išvadose, kurios bus viešos ir prieinamos visuomenei, arba galės būti panaudota Darbo grupės išvadose, bet šios išvados turės būti konfidencialios ir neprieinamos visuomenei.

Nei akcinė bendrovė „Šiaulių energija“, nei Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrius savo atsakymuose Darbo grupei nenurodė, kad prašoma pateikti informacija yra komercinė paslaptis.

Taip įvardyti paminėtos informacijos abi įstaigos negalėjo todėl, kad, Darbo grupės įsitikinimu, tokia informacija, susijusi su viešųjų paslaugų gyventojams teikimu, komercinė paslaptimi abiejų įstaigų laikoma neteisėtai ir jos neturėjo pagrindo remtis įstatymu, kuris pateisintų jų veiksmus.

Išvados:

1. Informacija, susijusi su detalesnėmis šilumos gamybos, perdavimo ir pardavimo sąnaudomis, įskaitant kuro sąnaudas, o taip pat informacija, susijusi su gamtinių dujų pirkimo sutartimis bei pirkimo sąlygomis, apsprendžiančiomis ir kuro sąnaudas, ir šilumos kainą, komercinė paslaptimi, kurios negalima atskleisti konfidencialumo įsipareigojimų nepasirašantiems šilumos vartotojams, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyriaus bei akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ laikoma neteisėtai.

2. Valstybės ir miesto savivaldybės įstaigoms rūpinantis, pirmiausia, akcinę bendrovę „Šiaulių energija“ aptarnaujančių verslininkų interesais, gyventojams, kaip šilumos vartotojams, lieka bene vienintelė Konstitucijoje ir įstatymuose įtvirtinta jų teisė – laiku mokėti už patiektą šilumą ir mokėti tiek, kiek bus paprašyta.

8b

Naujienu agentūra BNS 2011-03-15 išplatino pranešimą „Grybauskaitė: iš energetikos sektoriaus maitinasi didelė dalis dešiniųjų ir kairiųjų partijų“, kuriame rašoma:

„Prezidentė Dalia Grybauskaitė didžiausią įvairių verslo grupių ir politikų interesų susiliejimą įžvelgia energetikos sektoriuje. Šalies vadovės teigimu, todėl buvo siekiama išlaikyti esamą padėtį ir priišti šalį tik prie vieno tiekėjo iš Rytų.

„Visus tenkino dvidešimties metų status quo, tenkino, kad priklausome nuo vieno tiekėjo, tenkino partijų finansavimo šaltiniai. Didelė dalis ir dešiniųjų, ir kairiųjų partijų, deja, maitinasi iš energetikos sektoriaus. Ir čia geresnių tarp blogų nelabai berasi“ – interviu portalui Delfi.lt tvirtino D.Grybauskaitė“.

Naujienu portalas Alfa.lt 2011-03-16 išplatino pranešimą: „Grybauskaitė: partijos maitinasi iš Rusijos energetikos sektoriaus“, kuriame rašoma:

„Prezidentė įtaria, kad didelė dalis skirtingų Lietuvos politinių partijų ėmė kyšius iš Rusijos energetikos sektoriaus, praneša LNK žinios. D.Grybauskaitės teigimu, didelė dalis ir dešiniųjų, ir kairiųjų partijų maitinasi iš energetikos sektoriaus.

„Apie sumas nekalbėsiu, bet interesas buvo būtent toks, kad 20 metų mes priklausytume tik nuo vieno energetinio šaltinio. Kadangi prie valdžios buvo įvairios partijos, tai patys galite padaryti išvadas“ – kalbėjo Prezidentė. /.../.

Nei STT, nei VSD neatskleidžia, ar turi Prezidentės teiginius pagrindžiančių įrodymų.“

Naujienu portalas Delfi.lt 2011-05-30 išplatino pranešimą „K.Masiulis. Skalūninės dujos: „Gazprom“ slypi detalėse“, kuriame rašoma:

„Rusai į Lietuvą tiekia brangias rusiškas dujas, lobsta iš mūsų mokesčių mokėtojų, o iš pelno dar „remia“ politikus, žiniasklaidą ir įvairias organizacijas. Taip pat nereikia pamiršti, kad per „Gazprom“ Kremlius vykdo savo politiką.“

Naujienu agentūra Elta 2011-07-14 išplatino pranešimą „Partijos nenori tvenkti pinigų upės“, kuriame rašoma:

„Kaip skelbta, Dalia Grybauskaitė ketina inicijuoti įstatymo pataisais, kurios uždraustų juridiniams asmenims aukoti partijoms. Jos įsitikinimu, partijos turi gyventi tik iš valstybės dotacijos ir fizinių asmenų aukų, taip pat nario mokesčio. Prezidentė tikisi, kad draudimas juridiniams asmenims finansuoti partijas sumažins politikų priklausomybę nuo verslo grupuočių.“

9

Iš tų duomenų, kuriuos akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ viešai skelbia savo internetiniame tinklalapyje ir kurie yra pateikti Komisijos Šilumos skyriaus 2009-03-19 Pažymeje, nėra pakankami aišku, kaip reikėtų mažinti gamtinių dujų kainas, kurios nulemia šilumos kainą ir nuo kurių visiškai priklauso kuro šilumai gaminti sąnaudos.

Todėl, norėdami išsiaiškinti šį klausimą, 2011-06-27 prašymu „Dėl tyrimui reikalingos informacijos ir dokumentų pateikimo“ kreipėmės į LR Vyriausybę.

LR Vyriausybės prašė suteikti mums reikalingą informaciją atsakant į šiuos klausimus:

- Pagal kokias kainų formules Lietuva 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį pirkė ir 2011 metų antrąjį pusmetį pirkė dujas iš Rusijos koncerno „Gazprom“? Kas sudarė, patikrino ir patvirtino šias dujų kainų formules?

- Kokios alternatyvios kuro rūšys ir kokie alternatyvūs kuro įsigijimo šaltiniai, kuriais disponuoja ar gali disponuoti Lietuva, yra įvertinti sudarant kainų formules, pagal kurias Rusijos koncernas „Gazprom“ 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį tiekė ir 2011 metų antrąjį pusmetį tiekė dujas Lietuvai?

- Pagal sutartis, pasirašytas su Rusijos koncernu „Gazprom“, kokius kiekius dujų Lietuva turėjo nupirkti ir faktiškai nupirko 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį?

- Jei Lietuva pagal sutartį, pasirašytą su Rusijos koncernu „Gazprom“, 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį nenupirko sutartyje numatyto kiekio dujų, kokias sutartyje numatytas sankcijas taikė Rusijos koncernas „Gazprom“ ir kaip šios sankcijos įtakojo Lietuvos perkamų dujų kainą?

LR ministro pirmininko tarnybos Komunikacijos departamento Piliečių ir atviros Vyriausybės skyriaus patarėjas, atliekantis skyriaus vedėjo funkcijas, Stanislav Vidtmann 2011-06-29 raštu Nr. K-1238/33-480 „Dėl prašymo“ Darbo grupės 2011-06-27 prašymą nukreipė Energetikos ministerijai.

Energetikos viceministro Kęstučio Žilėno 2011-09-21 rašte Nr. (7.1-09)-3-2680 „Dėl tyrimui reikalingos informacijos ir dokumentų pateikimo“ į aukščiau paminėtus klausimus neatsakyta.

Su Rusijos koncernu „Gazprom“ pasirašytos Akcijų pirkimo – pardavimo sutarties 7.4 straipsnio 2.3 dalyje nurodyta, kad gamtinių dujų kaina nustatoma pagal formulę, nurodytą Galiojančioje dujų tiekimo sutartyje ir ši formulė gali keistis priklausomai nuo alternatyvaus kuro kainų dinamikos Lietuvos Respublikoje.

Tos pačios Akcijų pirkimo – pardavimo sutarties 1.1 straipsnyje išaiškinta, kad sąvoka „Galiojanti dujų tiekimo sutartis“ reiškia Rusijos koncerno „Gazprom“ ir akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ sudarytą dujų tiekimo sutartį, galiojančią Akcijų pirkimo – pardavimo sutarties sudarymo dieną, t.y. reiškia 1999-12-16 sudarytą sutartį Nr. GLi-2000 dėl Rusijos gamtinių dujų tiekimo į Lietuvos Respubliką apimčių ir sąlygų 2000 – 2005 metais, su visais papildymais.

Tačiau Akcijų pirkimo – pardavimo sutarties 1.1 straipsnyje nėra išaiškinta, ką reiškia sąvoka „alternatyvus kuras“, kuri Darbo grupei bei jos atliekamam tyrimui, kaip galima spręsti ir iš Vyriausybei įteikto 2011-06-27 prašymo aukščiau paminėtų klausimų, yra labai svarbi.

Ši sąvoka, matomai, yra išaiškinta 1999-12-16 sudarytoje sutartyje Nr.GLi-2000 dėl Rusijos gamtinių dujų tiekimo į Lietuvos Respubliką apimčių ir sąlygų 2000 – 2005 metais.

Tyrimą atliekančiai Darbo grupei buvo svarbu išsiaiškinti, ar, nustatant formules, kurios lemia dujų kainą ne tik Lietuvai, bet ir akcinei bendrovei „Šiaulių energija“, buvo tinkamai įvertintos alternatyvios kuro rūšys ir alternatyvūs kuro išgijimo šaltiniai, kuriais disponuoja ar gali disponuoti Lietuva.

Darbo grupei taip pat buvo svarbu išsiaiškinti, kokie yra Lietuvos išpareigojimai ir kokios sankcijos Lietuvai yra numatytos už tai, kad nenupirks sutartyje numatyto dujų kiekio. Tokias sankcijas apmokėti turės ir akcinė bendrovė „Šiaulių energija“, kuri viską permeta ant šilumos vartotojų pečių.

Akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ gaminamos ir gyventojams tiekiamos šilumos 22,20 ct/kWh kainoje 14,69 ct/kWh arba 70 % šilumos gamybos sąnaudų sudaro dujų kuro sąnaudos. Už šį kurą šiauliečiai Rusijos koncernui „Gazprom“ kasmet turi surinkti ir sumokėti jau daugiau nei po 65 mln. litų.

Siekdami išsiaiškinti alternatyvaus kuro sąvoką, kaip ją suprato gamtinių dujų tiekimo Lietuvai sutartį pasirašiusios šalys, o taip pat išsiaiškinti, ar, pasirašant gamtinių dujų tiekimo sutartį, tinkamai buvo įvertintas alternatyvus kuras ir šio kuro šaltiniai, kuriais disponuoja Lietuva, prašėme Vyriausybės Darbo grupei pateikti:

- 1) dujų tiekimo sutarties Nr.GLi-2000 dėl Rusijos gamtinių dujų tiekimo į Lietuvos Respubliką apimčių ir sąlygų 2000 – 2005 metais, kurią 1999-12-16 pasirašė Rusijos dujų koncernas „Gazprom“ ir akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“, kopiją su visais papildymais;
- 2) dujų tiekimo sutarties, pagal kurią akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“ 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį pirko ir 2011 metų antrąjį pusmetį pirks dujas iš Rusijos koncerno „Gazprom“, kopiją.

Energetikos viceministras Kęstutis Žilėnas 2011-09-21 rašte Nr. (7.1-09)-3-2680 „Dėl tyrimui reikalingos informacijos ir dokumentų pateikimo“ pažymėjo, kad Energetikos ministerija nedisponuoja Lietuvos dujų įmonių pasirašytomis gamtinių dujų tiekimo sutartimis su Rusijos AAB „Gazprom“ ar LT Gas Stream AG, todėl negali atsakyti į Darbo grupės 2011-06-27 prašyme pateiktus klausimus dėl minėtų sutarčių bei jų turinio.

Viceministras atkreipė Darbo grupės dėmesį į tai, kad valstybės institucija, turinti teisę susipažinti su gamtinių dujų įmonių sudaromomis sutartimis, susijusiomis su reguliuojamomis veiklomis, yra Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, kaip tai nustatyta Gamtinių dujų įstatymo 8 straipsnyje.

Gamtinių dujų įstatymo 8 straipsnio 2 punkte numatyta, kad Komisija, siekdama šio įstatymo tikslų ir atlikdama šiame įstatyme jai nustatytas funkcijas, turi teisę susipažinti su gamtinių dujų įmonių sudaromomis sutartimis, susijusiomis su reguliuojamomis veiklomis, ir pareikalauti, kad gamtinių dujų įmonės patikslintų tokias sutartis, kad šios atitiktų šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytus reikalavimus.

To paties įstatymo 8 straipsnio 3 punkte numatyta, kad Komisija, siekdama šio įstatymo tikslų ir atlikdama šiame įstatyme jai nustatytas funkcijas, turi teisę reikalauti iš gamtinių dujų įmonių informacijos, kuri reikalinga šiame įstatyme nustatytoms Komisijos funkcijoms atlikti.

Išvados:

1. Pagal Darbo grupės 2011-06-27 prašymą nepateikusi informacijos apie gamtinių dujų kainų nustatymo formules, alternatyvias kuro rūšis, kuriomis mūsų šalis grindė savo poziciją derėdamasi su Rusijos koncernu „Gazprom“ dėl dujų kainų nustatymo palankesnių formulių, išpareigotus nupirkti ir faktiškai nupirktus dujų kiekius bei sankcijas už nenupirktus dujų kiekius, LR Vyriausybė pažeidė Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 3 str. 1 d. reikalavimą, Šilumos ūkio įstatymo 5 str. bei 22 str. 4 d. nuostatas.

2. Atsakydama į Darbo grupės 2011-06-27 prašymą ne per 20 darbo dienų, o per terminą, viršijantį 40 darbo dienų, LR Vyriausybė pažeidė Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 14 str. reikalavimus.

3. Į Darbo grupės 2011-06-27 prašymą atsakiusi tik 2011-09-21, tokia savo pozicija LR Vyriausybė leido Darbo grupei susidaryti šią nuomonę: žinodama, kad, vadovaudamasi Šiaulių miesto savivaldybės mero Genadijaus Mikšio 2011-02-19 potvarkiu Nr. M-25, Darbo grupė savo darbą turi užbaigti iki 2011-08-01, LR Vyriausybė, matomai, tikėjosi, jog, į Darbo grupės 2011-06-27 prašymą neatsakiusi per 20 darbo dienų, t.y. neatsakiusi iki 2011-08-01, į šį prašymą po 2011-08-01 turės galimybę išvis nebeatsakyti.

4. Dujų kainų nustatymo formulės, dėl kurių susitarė LR Vyriausybė ar jos įgaliota kita valstybės institucija, pagal kurias Lietuva 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį pirkė ir 2011 metų antrąjį pusmetį perka dujas iš Rusijos koncerno „Gazprom“, prieštarauja valstybės, jos ūkio subjektų, gyventojų ir kitų gamtinių dujų bei šilumos vartotojų interesams.

5. LR Vyriausybė (jos įgaliota kita valstybės institucija) dalyvaudama sudarant kainų formules, pagal kurias Rusijos koncernas „Gazprom“ 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį tiekė ir 2011 metų antrąjį pusmetį tieks dujas Lietuvai, netinkamai, t. y. ne valstybės, jos ūkio subjektų, gyventojų ir kitų gamtinių dujų bei šilumos vartotojų naudai, įvertino alternatyvias kuro rūšis ir alternatyvius kuro išgijimo šaltinius.

6. Sutartyse su „Gazprom“ įsipareigotų nupirkti dujų kiekių ir faktiškai nupirktų dujų kiekių skirtumas bei su šiuo skirtumu susijusios sankcijos, kurias Rusijos koncernas turi teisę taikyti Lietuvai, laikomi LR Vyriausybės, Rusijos koncerno „Gazprom“ ir, galimas dalykas, Rusijos vyriausybės komercine paslaptimi.

7. Lietuvai, 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį nenupirkusiai sutartyje numatyto kiekio dujų, „Gazprom“ netaikė jokių sutartyje numatytų sankcijų, galimai, mainais į naujas ekonomines bei politines nuolaidas, valstybės vidaus bei tarptautinio suvereniteto sąskaita mūsų šalies politikų suteiktas paminėtam Rusijos koncernui.

8. Jei LR Vyriausybė būtų turėjusi tikslą pateikti informaciją pagal Darbo grupei 2011-06-27 prašymą, ji paminėtą prašymą būtų nukreipusi ne tik Energetikos ministerijai, bet ir, vadovaudamasi Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 13 str. 1 dalimi, Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai, kuri Gamtinių dujų įstatymo 8 str. 2 p. ir 3 p. numatyta tvarka turi teisę susipažinti su gamtinių dujų įmonių sudaromomis sutartimis, susijusiomis su reguliuojamomis veiklomis, ir reikalauti iš gamtinių dujų įmonių informacijos, kuri reikalinga Komisijos funkcijoms atlikti.

9. Pagal Darbo grupės 2011-06-27 prašymą nepateikusi dujų tiekimo sutarties Nr. GLi-2000 dėl Rusijos gamtinių dujų tiekimo į Lietuvos Respubliką apimčių ir sąlygų 2000 – 2005 metais, kurią 1999-12-16 pasirašė Rusijos dujų koncernas „Gazprom“ ir akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“, kopijos bei dujų tiekimo sutarties, pagal kurią akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“ 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį pirkė ir 2011 metų antrąjį pusmetį pirkė dujas iš Rusijos koncerno „Gazprom“, kopijos ir, vadovaudamasi Gamtinių dujų įstatymo 8 straipsniu bei Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 13 str. 1 dalimi, Darbo grupės 2011-06-27 prašymo nepersiuntusi Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai, LR Vyriausybė pažeidė Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 3 str. 1 d. reikalavimą, Šilumos ūkio įstatymo 5 str. bei 22 str. 4 d. nuostatas.

10. Visos vyriausybės, įskaitant, matomai, ir dabartinę LR Vyriausybę, vykdo tęstinę politiką, dėl kurios su Rusijos koncernu „Gazprom“ yra susitarusios ankstesnės vyriausybės, ir šios politikos, t. y. susitarimų su Rusijos koncernu „Gazprom“, pagrindinių nuostatų neatskleidžia savo šalies piliečiams, įskaitant gamtinių dujų ir šilumos vartotojus.

11. Gamtinių dujų tiekimo sutartis, pagal kurią akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“ 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį pirkė ir 2011 metų antrąjį pusmetį pirkė dujas iš

Rusijos koncerno „Gazprom“, yra nepalanki Lietuvai, pažeidžia jos ūkio subjektų, gyventojų ir kitų gamtinių dujų bei šilumos vartotojų interesus.

12. Gamtinių dujų kainų išskirtinis kėlimas Lietuvai 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį yra, pirmiausia, LR Vyriausybės ir Rusijos koncerno „Gazprom“ visuomenei neprieinamų susitarimų rezultatas, tokie susitarimai turi būti kaip galima greičiau išslaptinti, paviešinti ir žinomi šalies visuomenei, gamtinių dujų bei šilumos vartotojams.

13. Lietuvos politinių partijų, vyriausybių bei Rusijos koncerno „Gazprom“ interesai ir Lietuvos valstybės, jos gyventojų, kitų gamtinių dujų bei šilumos vartotojų interesai jau 20 metų ne tik nesutampa, bet, neretai, būna netgi visiškai priešingi.

14. Šiaulių miesto gyventojams ir 2010 metais, ir 2011 metais nuolat kylanti šilumos kaina, kasmet iš Lietuvos už gamtines dujas šilumai gaminti į Rusiją išpumpuojamas (išsiurbiamas) beveik 1 mlrd. Lt, įskaitant iš Šiaulių kasmet išpumpuojamus (išsiurbiamus) 65 mln. Lt, gali būti, pirmiausia, vieno iš Rusijos energetikos koncernų, jo interesams mūsų šalyje atstovaujančių įmonių bei verslininkų, ir mūsų šalies politikų sutarčių bei kitokių slaptų tarpusavio įsipareigojimų rezultatas.

15. Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ ir jos akcininkė Šiaulių miesto savivaldybė nepakankamai domisi, kokiomis kainomis yra perkamos gamtinės dujos iš Rusijos koncerno „Gazprom“ interesams Lietuvoje atstovaujančių įmonių, t. y. nepakankamai domisi dujinio kuro sąnaudomis, šilumos kainos struktūroje sudarančiomis 70 % visų šilumos gamybos, perdavimo ir pardavimo sąnaudų, o LR Vyriausybė, jai pavaldžios kitos valstybės institucijos, prokuratūra, Valstybės saugumo departamentas bei Specialiųjų tyrimų tarnyba, savo ruožtu, nepakankamai domisi likusiomis sąnaudomis, šilumos kainos struktūroje sudarančiomis 30 % visų šilumos gamybos, perdavimo ir pardavimo sąnaudų, t. y. nepakankamai domisi, ar pagrįstai, tinkamai ir kokiomis kainomis akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ perka darbus, prekes, paslaugas, konsultacijas, atsargines dalis, įrengimus, kokiomis palūkanomis ima iš bankų paskolas ir pan.

16. Pinigai, kuriais vienas iš Rusijos energetikos koncernų tiesiogiai arba per jo interesams Lietuvoje atstovaujančias bendroves finansuoja mūsų šalies politines partijas, t. y. pinigai, kuriuos paminėtas Rusijos energetikos koncernas jau 20 metų investuoja į demokratijos stiprinimą ir nepriklausomybės įtvirtinimą Lietuvoje, sudaro gal tik 1/100 dalį ar net 1/1000 dalį tų pinigų, kuriuos, mūsų šalies politikų palaikomas, paminėtas Rusijos energetikos koncernas kasmet išpumpuoja (išsiurbia) iš Lietuvos, įskaitant 65 mln. Lt, kurie už gamtines dujas šilumai gaminti kasmet išpumpuojami (išsiurbiami) iš Šiaulių.

17. Gamtinių dujų tiekimas, tapęs vieno iš Rusijos energetikos koncernų, jo interesams atstovaujančių įmonių ir mūsų šalies politinių partijų bei vyriausybių verslu, apie kurį visuomenei informacija neteikiama, per 20 nepriklausomybės metų Šiaulių miestui ir visai Lietuvai jau padarė milžinišką finansinę ir moralinę žalą, kurią drąsiai galima lyginti su žala, padaryta per 50 metų sovietinės okupacijos.

Toks verslas alina ir naikina nacionalinę rinką, kenkia investiciniam mikroklimatui, kiekvienais metais menkina Šiaulių miesto galimybes pritraukti skaidrų verslą vertinančius Vakarų investuotojus.

18. Lietuva 2010 metais bei 2011 metais už gamtines dujas „Gazpromui“ moka didžiausią ar vieną iš didžiausių kainų Rytų ir Vidurio Europoje, matomai, todėl, kad mūsų šalies politikai, su paminėtu Rusijos koncernu save susaistę sutartimis, susitarimais bei kitokiais įsipareigojimais, kurių neatskleidžia visuomenei, nebegali nei kreiptis į Stokholmo tarptautinį arbitražą, nei kreiptis į tautą ir šauktis jos pagalbos, kaip buvo padarę 1991-01-13.

19. LR Vyriausybės ir Rusijos koncerno „Gazprom“ sutartys, kiti susitarimai bei įsipareigojimai, su kuriais neleidžiama susipažinti mūsų šalies piliečiams, tame tarpe gyventojams, vartojantiems gamtines dujas bei šilumą, prieštarauja:

- LR Konstitucijos 46 str. 3 d. nuostatai, skelbiančiai, jog valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei;

- LR Konstitucijos 46 str. 5 d. nuostatai, skelbiančiai, jog valstybė gina vartotojo interesus.

Tokie susitarimai skurdina mūsų šalies ūkio subjektus, gyventojus, kitus gamtinių dujų bei šilumos vartotojus, griaua valstybės energetinį, finansinį, ekonominį bei politinį suverenitetą, pažeidžia teisinės valstybės bei teisingos visuomenės konstitucinius principus ir yra ypač pavojingi valstybės nacionaliniam saugumui bei nepriklausomybei.

20. Darbo grupei, kaip ir visiems šilumos vartotojams, būtina išsiaiškinti, kodėl LR Vyriausybė su Rusijos koncernu „Gazprom“, o akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ ir Šiaulių miesto savivaldybė su akcine bendrove „Lietuvos dujos“ bei uždaroja akcine bendrove „Dujotekana“ taip nesėkmingai derisi arba išvis nesideri dėl mažesnės gamtinių dujų kainos, kuri yra didžiausia Europoje, kodėl dėl tokios dujų tiekėjų savivalės, jei dėl to nėra tarp šalių iš anksto piktavališkai susitarta, vengiama kreiptis į Stokholmo tarptautinį arbitražą arba į kitą teismą, kuris numatytas tarp paminėtų šalių pasirašytose gamtinių dujų tiekimo sutartyse?

21. Darbo grupei, kaip ir visiems šilumos vartotojams, būtina išsiaiškinti, kodėl LR Vyriausybė neleidžia šilumos vartotojams susipažinti su gamtinių dujų tiekimo sutartimis, pasirašytais su Rusijos koncernu „Gazprom“, o Šiaulių miesto savivaldybė, savo ruožtu, šilumos vartotojams neleidžia susipažinti su gamtinių dujų tiekimo sutartimis, akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ pasirašytais su akcine bendrove „Lietuvos dujos“ bei uždaroja akcine bendrove „Dujotekana“?

22. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija tinkamai neprižiūrėjo, nekontroliavo ir nesiėmė reikalingų veiksmų, kad būtų sukurta konkurencinga, ekonomiškai pagrįsta ir patikima gamtinių dujų rinka, garantuojanti veiksmingą vartotojų bei rinkos dalyvių teisių ir teisėtų interesų gynimą.

23. Valstybės saugumo departamentui, Generalinei prokuratūrai ir STT nepateisinamai tylint, darbo grupės šilumos kainų mažinimo galimybės nagrinėti nariai laiko savo pilietine pareiga atkreipti dėmesį į Prezidentės Dalios Grybauskaitės žodžius, kuriuos 2011-03-15 išplatino naujienų agentūra BNS ir 2011-03-16 išplatino naujienų portalas alfa.lt, išsiaiškinti ir informuoti miesto merą bei visuomenę apie tai, kurios Lietuvos politinės partijos ir iš kurių Rusijos energetikos koncernų ėmė pinigus už tai, kad 20 metų priklausytume tik nuo vieno energetinio šaltinio iš Rusijos.

10

Šiaulių miesto vartotojams šilumos kaina 2010 metais ir 2011 metų pirmuosius tris ketvirčius buvo keliama todėl, kad Rusijos koncerno „Gazprom“ interesams Lietuvoje atstovaujančios akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“ bei uždaroji akcinė bendrovė „Dujotekana“ akcinei bendrovei „Šiaulių energija“ kėlė dujų kainą.

Kylant dujų kainai, kilo ir kuro sąnaudos šilumai gaminti. Kitos sąnaudos šilumai gaminti beveik nekilo.

Atsakomybę dėl šilumos kainų kėlimo šiauliečiams turėtų prisiimti LR Vyriausybė ir Šiaulių miesto savivaldybė.

Išvados:

1. Kad Rusijos koncernas „Gazprom“ kėlė ir toliau drastiškai kelia dujų kainas Lietuvai, kad toks dujų kainų kėlimas lėmė šilumos kainų kėlimą 2010 metais ir 2011 metų pirmuosius tris ketvirčius, atsakinga, pirmiausia, yra LR Vyriausybė, kuri:

- sudarydama su „Gazpromu“ dujų kainos nustatymo formulę, kaip alternatyviu kuru rėmėsi ne biokuru, kurį galima gaminti iš vietinių ir atsinaujinančių energetinių išteklių, o mazutu ir dyzeliniu kuru, kuriais disponuoja ne Lietuva, o ta pati Rusija;

- sudarydama su „Gazpromu“ dujų kainos nustatymo formulę, kaip alternatyviais dujų įsigijimo šaltiniais nesirėmė galimybėmis Lietuvai įsigyti gamtinių dujų iš kitų šalių, savo magistralinius dujotiekius sujungiant su Lenkijos ir Skandinavijos šalių dujotiekiais, prie Baltijos jūros pasistatant suskystintų dujų terminalą;
- neišnaudoja ilgalaikeje gamtinių dujų tiekimo sutartyje, pasirašytoje tarp akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ ir Rusijos koncerno „Gazprom“, numatytos galimybės šalių susitarimu keisti dujų kainos nustatymo formulę, atsižvelgiant į alternatyvaus kuro kainų dinamiką Lietuvos Respublikoje;
- neteikdama informacijos apie dujų kainos nustatymo formules, alternatyvias kuro rūšis ir alternatyvius kuro įsigijimo šaltinius, kuriais buvo remtasi susitariant dėl dujų kainos nustatymo formulių, kitus gamtinių dujų kainas įtakojančius susitarimus, sudarytus su Rusijos koncernu „Gazprom“, kliudo šilumos vartotojams patiems ginti savo teisėtus interesus;
- perleido „Gazpromui“ savo magistralinius bei skirstomuosius dujotiekius ir taip prarado galimybę be Rusijos koncerno pritarimo įsijungti į Baltijos šalių ar Šiaurės šalių vieningą gamtinių dujų rinką, statyti dujų jungtis su Lenkija bei Skandinavijos šalimis, statyti gamtinių dujų terminalą Baltijos pajūryje;
- perleido „Gazpromui“ ir jo verslo partnerių nuosavybės akcinę bendrovę „Lietuvos dujos“ – įmonę, pasirašančią su paminėtu Rusijos koncernu ilgalaike gamtinių dujų tiekimo Lietuvai sutartį, kurioje nurodyta dujų kainos nustatymo formulė, įmonę, galinčią susitarti su paminėtu Rusijos koncernu keisti dujų kainos nustatymo formulę, atsižvelgiant į alternatyvaus kuro kainų dinamiką Lietuvos Respublikoje, įmonę, iš paminėto Rusijos koncerno perkančią ir tiekiančią gamtines dujas visai Lietuvai, įmonę, kuriai Lietuvoje priklauso visi magistraliniai ir skirstomieji dujotiekiai, galimybės mūsų šalies magistralinius dujotiekius sujungti su Lenkijos ir Skandinavijos šalių dujotiekiais;
- laiko priimtiniu bet kuriai nepriklausomai valstybei anomalų reiškinį: dėl gamtinių dujų kainos Lietuvai kiekvienais metais su Rusijos koncernu „Gazprom“ derisi jo dukterinė įmonė - akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“.

2. Kad akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ 2010 metais bei 2011 metų pirmuosius tris ketvirčius kėlė šilumos kainas, atsakinga yra ir Šiaulių miesto savivaldybė, kuri:

- nesidomėjo ir kol kas nesidomi, pagal kokias dujų kainų nustatymo formules akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį pirkė ir 2011 metų antrąjį pusmetį perka dujas iš akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ bei uždarnosios akcinės bendrovės „Dujotekana“;
- nesidomėjo ir kol kas nesidomi, kokios alternatyvios kuro rūšys ir kokie alternatyvūs kuro įsigijimo šaltiniai, kuriais disponuoja ar gali disponuoti Lietuva bei akcinė bendrovė „Šiaulių energija“, yra įvertinti sudarant dujų kainų nustatymo formules, pagal kurias akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“ ir uždaroji akcinė bendrovė „Dujotekana“ 2009 ir 2010 metais bei 2011 metų pirmąjį pusmetį tiekė ir 2011 metų antrąjį pusmetį tiekia dujas akcinei bendrovei „Šiaulių energija“;
- nesidomėjo ir kol kas nesidomi, kokias gamtinių dujų tiekimo sutartis akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ pasirašo su akcine bendrove „Lietuvos dujos“ bei uždaroja akcine bendrove „Dujotekana“;
- nesidomėjo ir kol kas nesidomi, kokiomis kainomis bei kitomis tiekimo sąlygomis akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ perka gamtines dujas iš akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ bei uždarnosios akcinės bendrovės „Dujotekana“;
- neteikė ir kol kas neteikia tinkamos paramos akcinei bendrovei „Šiaulių energija“ dėl mažesnės dujų kainos derantis su akcine bendrove „Lietuvos dujos“ bei uždaroja akcine bendrove „Dujotekana“;

- nė karto nesikreipė į LR Vyriausybę, kad ši išnaudotų ilgalaikėje gamtinių dujų tiekimo sutartyje, pasirašytoje tarp akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ ir Rusijos koncerno „Gazprom“, numatytą galimybę šalių susitarimu keisti dujų kainos nustatymo formulę, atsižvelgiant į alternatyvaus kuro kainų dinamiką Lietuvos Respublikoje;
- nesikreipė ir kol kas nesirengia kreiptis į Lietuvos savivaldybių asociaciją, kad kolektyviai būtų pareikšta pretenzija LR Vyriausybei dėl dujų kainų nustatymo formulės, kurią Vyriausybė suderėjo su Rusijos koncernu „Gazprom“ ir kuri sudaryta netinkamai įvertinus alternatyvias kuro rūšis ir alternatyvius kuro įsigijimo šaltinius, kuriais disponuoja ar gali disponuoti Lietuva bei atskirų savivaldybių šilumos įmonės;
- nesikreipė ir kol kas nesirengia kreiptis į Lietuvos savivaldybių asociaciją, kad visos asociacijai priklausančios savivaldybės apjungtų savo šilumos įmonių gamtinių dujų poreikius ir dėl dujų tiekimo kainų nustatymo palankesnės formulės bei pačios kainos drauge derėtųsi ne tik su akcine bendrove „Lietuvos dujos“ bei uždara akcine bendrove „Dujotekana“, bet ir su Rusijos koncernu „Gazprom“;
- nereikalavo, kad akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ kreiptųsi į LR konkurencijos tarybą dėl gamtinių dujų rinkos monopolininkų spaudimo pasirašyti ir vykdyti tik jiems palankias dujų pirkimo sutartis;
- nesirūpino, kad savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, vadovaudamasi Vietos savivaldos įstatymo 27 str. 1 d. 1 p., patikrintų, ar akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ sutartys, pasirašytos su gamtinių dujų tiekėjais, atitinka įmonės, jos akcininkės miesto savivaldybės bei šilumos vartotojų interesus;
- neteikdama informacijos apie sutartis, akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ pasirašytas su akcine bendrove „Lietuvos dujos“ bei uždara akcine bendrove „Dujotekana“, kitos informacijos, susijusios su gamtinių dujų šilumai gaminti pirkimu, kliudo miesto gyventojams bei kitiems šilumos vartotojams patiems ginti savo teisėtus interesus.

Darbo grupės pasiūlymai LR Vyriausybei:

- sudaryti su Rusijos koncernu „Gazprom“ naują dujų kainos nustatymo formulę ir kaip alternatyviu kuru remtis ne mazutu ir dyzeliniu kuru, kuriais disponuoja Rusija, o biokuru, kuriuo disponuoja Lietuva ir kurį galima gaminti iš vietinių ir atsinaujinančių energetinių išteklių;
- sugrąžinti Lietuvai jai priklausiusius ir magistralinius bei skirstomuosius dujotiekus ir taip sugrąžinti galimybę mūsų valstybei be Rusijos koncerno „Gazprom“ pritarimo įsijungti į Baltijos šalių ar Šiaurės šalių vieningą gamtinių dujų rinką, statyti dujų jungtis su Lenkija bei Skandinavijos šalimis, statyti gamtinių dujų terminalą Baltijos pajūryje;
- pačiai kiekvienais metais derėtis su Rusijos koncernu „Gazprom“ dėl gamtinių dujų kainos Lietuvai ir nebeleisti, kad dėl gamtinių dujų kainos Lietuvai kiekvienais metais su Rusijos koncernu „Gazprom“ derėtųsi jo dukterinė įmonė - akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“;
- paaiškinti visuomenei, kodėl Rusijos koncernui „Gazprom“ jau eilę metų taikant Lietuvai diskriminacinę, t. y. didžiausią Rytų ir Vidurio Europoje, gamtinių dujų kainą, vengiama kreiptis į Stokholmo tarptautinį arbitražą, kad būtų apginti teisėti Lietuvos valstybės ir jos vartotojų interesai;
- išslaptinti gamtinių dujų tiekimo sutartį, pasirašytą su „Gazprom“, teikti visuomenei informaciją apie dujų kainos nustatymo formulę, alternatyvias kuro rūšis, kuriomis buvo remtasi susitariant dėl dujų kainos nustatymo formulės, kitus gamtinių dujų kainą įtakojančius susitarimus, sudarytus su paminėtu Rusijos koncernu, ir taip nebekliudyti šilumos vartotojams pasinaudoti LR įstatymų bei Konstitucijos jiems suteiktomis teisėmis ginti savo teisėtus interesus.

Darbo grupės pasiūlymai Šiaulių miesto savivaldybei:

- įpareigoti akcinę bendrovę „Šiaulių energija“ nedelsiant kreiptis į akcinę bendrovę „Lietuvos dujos“ bei uždarają akcinę bendrovę „Dujotekana“, ir pareikalauti, kad sutartyse, pasirašytose su šiomis bendrovėmis, dujų kainos nustatymo formulėse alternatyviu kuru būtų įvardytas biokuras, kuriuo disponuoja Lietuva ir kurį galima gaminti iš vietinių bei atsinaujinančių energetinių išteklių, o ne mazutas ir dyzelinis kuras, kuriais disponuoja gamtines dujas tiekianti ta pati Rusija;
- suteikti visą reikalingą paramą akcinei bendrovei „Šiaulių energija“ derybose su akcine bendrove „Lietuvos dujos“ bei uždarają akcine bendrove „Dujotekana“;
- nedelsiant kreiptis į LR Vyriausybę, kad ši išnaudotų ilgalaikėje gamtinių dujų tiekimo sutartyje, pasirašytoje tarp akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ ir Rusijos koncerno „Gazprom“, numatytą galimybę šalių susitarimu keisti dujų kainos nustatymo formulę, atsižvelgiant į alternatyvaus kuro kainų dinamiką Lietuvos Respublikoje;
- kartu su Lietuvos savivaldybių asociacija ir jai priklausančiomis kitomis savivaldybėmis nedelsiant kreiptis į LR Vyriausybę ir kolektyviai pareikalauti, kad sutartyje, pasirašytoje su Rusijos koncernu „Gazprom“, dujų kainos nustatymo formulėje alternatyviu kuru būtų įvardytas biokuras, kuriuo disponuoja Lietuva bei savivaldybių šilumos įmonės ir kurį galima gaminti iš vietinių bei atsinaujinančių energetinių išteklių, o ne mazutas ir dyzelinis kuras, kuriais disponuoja gamtines dujas tiekianti ta pati Rusija, kad sutartyje, pasirašytoje su Rusijos koncernu „Gazprom“, tinkamai būtų įvertinti visi alternatyvūs gamtinių dujų išsijimo šaltiniai, kuriais disponuoja ar turi galimybę disponuoti Lietuva;
- kartu su Lietuvos savivaldybių asociacija ir jai priklausančiomis kitomis savivaldybėmis nedelsiant apjungti savo šilumos įmonių gamtinių dujų poreikius ir dėl dujų tiekimo kainų nustatymo palankesnės formulės bei pačios kainos drauge derėtis ne tik su akcine bendrove „Lietuvos dujos“ bei uždarają akcine bendrove „Dujotekana“, bet ir, LR Vyriausybei leidus, su Rusijos koncernu „Gazprom“;
- įpareigoti savivaldybės kontrolės ir audito tarnybą, kad ši, vadovaudamasi Vietos savivaldos įstatymo 27 str. 1 d. 1 punktu, patikrintų, ar akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ sutartys, pasirašytos su gamtinių dujų tiekėjais, atitinka įmonės, jos akcininkės miesto savivaldybės bei šilumos vartotojų interesus, ar, prieš sudarant šias sutartis, įmonė bei jos akcininkė miesto savivaldybė tarėsi ir išnaudojo visas galimybes susitarti su tiekėjais dėl įmonei palankiausių gamtinių dujų kainų;
- kaip galima greičiau išgyvendinti savivaldybės administracijos Ekonomikos skyriuje ir akcinėje bendrovėje „Šiaulių energija“ nusistovėjusią tvarką, pagal kurią, pažeidžiant LR įstatymus, šilumos vartotojams neteikiama informacija, kurios neviešininimu yra suinteresuotos ir miesto savivaldybė, ir akcinė bendrovė „Šiaulių energija“;
- paaiškinti visuomenei, kodėl akcinei bendrovei „Lietuvos dujos“ bei uždarajai akcinei bendrovei „Dujotekana“ jau eilę metų taikant akcinei bendrovei „Šiaulių energija“ diskriminacinę, t. y. didžiausią Europoje, gamtinių dujų kainą, vengiama kreiptis į teismą ar arbitražą, kuris numatytas tarp šalių pasirašytose sutartyse, kad būtų apginti teisėti įmonės ir šilumos vartotojų interesai;
- teikti visuomenei informaciją apie sutartis, akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ pasirašytas su akcine bendrove „Lietuvos dujos“ bei uždarają akcine bendrove „Dujotekana“, kitą informaciją, susijusią su gamtinių dujų šilumai gaminti pirkimu, ir taip nebekliudyti miesto gyventojams bei kitiems šilumos vartotojams pasinaudoti LR įstatymų bei Konstitucijos jiems suteiktomis teisėmis ginti savo teisėtus interesus;
- įpareigoti savivaldybės administraciją ir jai pavaldžias įmones bei kitas įstaigas, teikiančias gyventojams viešąsias paslaugas, su privačiomis įmonėmis, ypač tomis, kurios atstovauja Rusijos koncerno „Gazprom“, kitų užsienio organizacijų interesams, nebesudarinėti tokių sutarčių (nutraukti tokias sutartis), kurių net atskirų detalių paviešinimas savivaldybės administracijos darbuotojams yra nepriimtinesnis nei

galimybė pažeisti LR įstatymų reikalavimus atsisakant viešųjų paslaugų vartotojams pateikti jiems pagal įstatymus priklausančią pateikti informaciją.

Darbo grupės pasiūlymai akcinei bendrovei „Šiaulių energija“:

- nedelsiant kreiptis į akcinę bendrovę „Lietuvos dujos“ bei uždarąją akcinę bendrovę „Dujotekana“, ir pareikalauti, kad sutartyse, pasirašytose su šiomis bendrovėmis, dujų kainos nustatymo formulėse alternatyviu kuru būtų įvardytas biokuras, kuriuo disponuoja Lietuva ir kurį galima gaminti iš vietinių bei atsinaujinančių energetinių išteklių, o ne mazutas ir dyzelinis kuras, kuriais disponuoja Rusija;
- pasinaudoti visa įmanoma Šiaulių miesto savivaldybės parama derybose su akcine bendrove „Lietuvos dujos“ bei uždarąją akcinę bendrovę „Dujotekana“;
- dėl bet kokio gamtinių dujų rinkos monopolininkų, tokių kaip akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ bei uždarosios akcinės bendrovės „Dujotekana“, spaudimo pasirašyti ir vykdyti tik jiems palankias dujų pirkimo sutartis kreiptis į LR konkurencijos tarybą;
- akcinei bendrovei „Lietuvos dujos“ bei uždarajai akcinei bendrovei „Dujotekana“ jau eilę metų taikant diskriminacinę, t. y. didžiausią Europoje, gamtinių dujų kainą, nedelsiant kreiptis į teismą ar arbitražą, kuris numatytas sutartyse, pasirašytose su aukščiau paminėtomis dujų tiekimo bendrovėmis, kad būtų apginti teisėti įmonės ir šilumos vartotojų interesai;
- teikti visuomenei informaciją apie sutartis, pasirašytas su akcine bendrove „Lietuvos dujos“ bei uždarąją akcinę bendrovę „Dujotekana“, kitą informaciją, susijusią su gamtinių dujų šilumai gaminti pirkimu, ir taip nebekliudyti miesto gyventojams bei kitiems šilumos vartotojams pasinaudoti LR įstatymų bei Konstitucijos jiems suteiktomis teisėmis ginti savo teisėtus interesus.

Išvados dėl kuro sąnaudų šilumai gaminti šilumos bazinėje ir perskaičiuotoje kainoje parengtos pagal Darbo grupės surinktą medžiagą, jos narių surinktą medžiagą bei pateiktus pasiūlymus, viešąją informaciją.

Šios išvados buvo svarstytos ir priimtos 2011-10-19 vykusiame Darbo grupės posėdyje (posėdžio protokolas Nr. VM-123, 2011-10-26) ir 2011-10-26 vykusiame Darbo grupės posėdyje (posėdžio protokolas pateikiant paminėtas išvadas merui dar nebuvo parengtas, pasirašytas ir įteiktas savivaldybei).

IŠVADOS DĖL ŠIAULIŲ TERMOFIKACINĖS ELEKTRINĖS ir jos gaminamos šilumos įtakos šilumos kainoms

1

Šiaulių termofikacinės elektrinės projektavimo ir statybos darbų vertė – apie 106 mln. Lt. Pagrindinis projekto tikslas – miesto Pietinės katilinės teritorijoje pastatyti naują biomasę naudojančią termofikacinę jėgainę, sumažinant priklausomumą nuo didėjančių importuojamų gamtinių dujų kainų ir maksimaliai sulėtinant vartotojams tiekiamos šilumos tarifų augimo tempą, mažinant šilumos energijos gamybos savikainą bei išlaikant bendrovės šilumos ūkio konkurencingumą, aukštą vartotojams tiekiamos paslaugos kokybę ir patikimumą.

Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“, kaip užsakovė, 2009-07-22 paskelbė atvirą darbų pirkimo konkursą.

Su LR ūkio ministerija ir viešąja įstaiga Lietuvos verslo paramos agentūra 2009-08-31 buvo pasirašyta trišalė sutartis dėl Projekto finansavimo – administravimo.

Pagal šią sutartį Projekto įgyvendinimui buvo skirta 18 mln. Lt Europos Sąjungos paramos.

Su akcine bendrove „Axis Industries“ 2010-02-11 buvo pasirašyta Šiaulių termofikacinės elektrinės projektavimo ir statybos darbų generalinės rangos sutartis.

Su akcine bendrove SEB bankas ir akcine bendrove „Swedbank“ 2010-04-29 buvo pasirašyta Šiaulių termofikacinės elektrinės projektavimo ir statybos darbų kreditavimo sutartis 47 mln. Lt sindikuotai paskolai gauti.

Kitas reikalingas lėšas - 37,5 mln. Lt - paskolino Europos investicijų bankas. Bendra termofikacinės elektrinės statybai paimtų paskolų suma – 84,5 mln. Lt.

Projekto įgyvendinimui pati bendrovė skirs apie 3,5 mln. Lt nuosavų lėšų.

Statybos aikštelės parengimo darbai buvo pradėti 2010-07-19, o statybos darbai – 2010-12-08. Statybos darbus pabaigti numatyta 2012-04-11.

Generalinis projektuotojas – uždaroji akcinė bendrovė „Bioprojektas“, statybos subrangovas – uždaroji akcinė bendrovė „Realco statyba“.

Projekto uždavinys – pastatyti 11 MW elektros ir 27 MW šilumos galios termofikacinę elektrinę, kūrenamą biokuru, su 8,3 MW šilumos galios kondensaciniu ekonomazeriu išeinančių dūmų šilumai išnaudoti.

Nešildymo sezono metu termofikacinė elektrinė dirbs pagal šilumos energijos poreikį karšto vandens ruošimui, šildymo sezono metu – pilnu pajėgumu.

Planuojama, kad naujoji elektrinė per metus patieks į tinklą apie 60 GWh elektros energijos ir apie 226 GWh šilumos (apie pusę visos iš Pietinės katilinės miestui tiekiamos šilumos energijos).

Bendras kogeneracinio įrenginio ir degimo produktų kondensatoriaus efektyvumas sieks 96-100 proc.

Numatoma, kad biomase kūrenamoje termofikacinėje elektrinėje bus galima deginti ne vien medieną ar medienos atliekas, bet, esant būtinybei, ir iki 5 proc. šiaudų (nuo viso į katilą tiekiamo kuro kiekio), iki 30 proc. durpių, arba iki 30 proc. gamtinių dujų.

Tokią informaciją apie naujai statomą termofikacinę elektrinę savo internetiniame tinklalapyje paskelbė akcinė bendrovė „Šiaulių energija“.

2

Projekto generalinis rangovas akcinė bendrovė „Axis Industries“ 2010 m. kovo 31 d. pasirašė sutartį su garo katilo tiekėju DP Clean Tech Europe A/S.

Per šį laikotarpį į statybvietę pristatyti ir sumontuoti katilo pagrindas bei garo katilo konstrukcijos, ekonomazeris su pašildytuvais, katilo būgnas, perkaitintuvas, išgarintuvas, pelenų ir šlako šalinimo transporteris, hoperis, kuro bunkeris, aprišamieji vamzdynai ir uždaroji armatūra, pelenų kanalai, siurblių pagrindai.

Tęsiamas degimo proceso oro įrengimų, dūmtakių ir dūmų valymo bei dūmų kondensacinio ekonomazerio įrenginių pristatymas ir montavimas.

Generalinis rangovas 2010 m. gegužės 5 d. pasirašė sutartį su turbinos ir generatoriaus tiekėju MAN TURBO AG.

Per šį laikotarpį pagamintos ir surinktos garo turbinos pagrindinės dalys (korpusas, mentės, rotorius), generatorius, pavarų dėžė.

Baigta kondensatoriaus, alyvos aušintuvo bei tepimo mazgo gamyba, atlikti gamykliniai bandymai, įranga paruošta gabenimui į statybvietę.

Statybvietėje sumontuotas garo turbinos pagrindas, tęsiami turbinos sistemas laikančių konstrukcijų montavimo darbai.

Be jau minėtų darbų, paklotos inžinerinės komunikacijos, vykdomi pastatų statybos darbai, montuojami technologiniai vamzdynai, vykdomi 10 kV kabelinės linijos prijungimo prie akcinės bendrovės „Lesto“ tinklų bei aplinkos tvarkymo darbai.

Įvykdyta Pietinės katilinės veikiančių šilumos įrenginių, jungiamų prie termofikacinės elektrinės, rekonstrukcija.

Atliktų statybos-montavimo darbų vertė – apie 53 mln. litų. Planuojama projekto įvykdymo data – 2012 m. II ketvirtis.

Tokią informaciją („Šiaulių miesto termofikacinės elektrinės statybos darbai įpusėjo“) apie naujai statomą termofikacinę elektrinę savo internetiniame tinklalapyje 2011-10-10 paskelbė akcinė bendrovė „Šiaulių energija“.

3

Uždarajai akcinei bendrovei „Radviliškio šiluma“ 10 MW šilumos galios biokuru kūrenama katilinė, kuri per metus gali pagaminti 65 GWh šilumos energijos, kainavo 9,6 mln. Lt.

Šios katilinės vienai šilumos galios MW teko 0,96 mln. Lt investicijų:

$$9,6 \text{ mln. Lt} : 10 \text{ MW} = 0,96 \text{ mln. Lt/MW}$$

Akcinei bendrovei „Šiaulių energija“ 27 MW šilumos galios ir 11 MW elektros galios termofikacinė elektrinė kainuos:

- įmonės viešai skelbiamais duomenimis, apie 106 mln. Lt;
- Viešųjų pirkimų tarnybos duomenimis, pagrįstais akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ ir akcinės bendrovės „Axis Industries“ 2010-02-11 sutartimi, 122,805 mln. Lt.

Ši elektrinė per metus galės pagaminti 215 GWh šilumos energijos ir 65 GWh elektros energijos.

Tuo atveju, jei akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ būtų stačiusi tik 27 MW šilumos galios biokuru kūrenamą katilinę, ir laikant, kad katilinės kaina proporcinga jos galiai, ši katilinė būtų kainavusi ne daugiau kaip 25,92 mln. Lt:

$$27 \text{ MW} \times 0,96 \text{ mln. Lt} = 25,92 \text{ mln. Lt}$$

Todėl šilumos vartotojai turėjo būti supažindinti su 106 mln. Lt (122,805 mln. Lt) kainuosiančios termofikacinės elektrinės statybos kainos pagrindimu ir būsimosios veiklos ekonominiu pagrindimu, įskaitant elektrinės dalies ekonominį pagrindimą.

4

Siekdama išsiaiškinti, kokią įtaką naujai pastatyta termofikacinė elektrinė ir jos gaminama šiluma turės šilumos kainų mažinimui, 2011-05-31 prašymu „Dėl informacijos, susijusios su akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ tiekiamos gyventojams šilumos kainų mažinimo galimybėmis, pateikimo“ Darbo grupė kreipėsi į Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrių.

Ekonomikos skyriaus buvo paprašyta pateikti reikalingą informaciją atsakant į šiuos klausimus:

- Kas, kada ir kuo motyvuodamas pasiūlė statyti naują termofikacinę jėgainę?
- Kas atliko naujos termofikacinės jėgainės parengiamuosius darbus, tokius kaip galimybių studijos parengimo, ekonominio pagrindimo, poveikio aplinkai, projektavimo ir kitus, kiek šie darbai kainavo akcinei bendrovei „Šiaulių energija“?
- Kiek skirta lėšų naujos termofikacinės jėgainės viešininimo darbams, kas šiuos darbus vykdė iki 2011-01-01, vykdė 2011 metais ir ketina vykdyti 2012 metais?
- Kokios aplinkybės lėmė, kad nauja termofikacinė jėgainė pradės veikti tik 2012 metų II ketvirtį?
- Kas ir koku kuru aprūpins naujai pastatytą termofikacinę jėgainę, ar su kuro tiekėjais jau yra pasirašytos sutartys (ketinimų protokolai)?
- Kiek kainuos nauja termofikacinė jėgainė, kokie ir kiek kainuojantys pagrindiniai darbai bei įrengimai sudaro naujos termofikacinės jėgainės kainą, kaip ir kokio dydžio metine suma, įskaitant atskaitymus nusidėvėjimui, nauja termofikacinė jėgainė įtakos akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ tiekiamos šilumos kainą?

- Kokia numatoma biokuro kainos įtaka šilumos kainai pradėjus veikti termofikacinei jėgainei?

- Kiek skirsis šilumos kaina šildymo sezono metu, kai bus naudojamos ir dujos, ir biokuras, nuo kainos ne šildymo sezono metu, kai bus naudojamas tik biokuras?

- Pradėjus veikti naujai termofikacinei jėgainei, kokios sąnaudos, įtrauktos į 21,26 ct/kWh šilumos kainą, ir kiek sumažės ar padidės, kiek bendrai dėl to sumažės ar padidės 21,26 ct/kWh šilumos kaina?

- Kokia bus nauda valstybei, savivaldybei ir iš akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ šilumą perkantiems miesto gyventojams pastačius naują termofikacinę jėgainę?

- Kokia bus nauda akcinei bendrovei „Šiaulių energija“, kitiems mūsų šalies ūkio subjektams pastačius naują termofikacinę jėgainę?

- Kas yra naują termofikacinę jėgainę statančios „Axis Industries“ akcininkai?

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrius 2011-06-28 raštu Nr. SE-85 „Dėl informacijos į 2011-05-17 ir 2011-05-31 prašymus pateikimo“ nors ir atsakė į Darbo grupės 2011-05-31 prašymą, tačiau aukščiau paminėtos informacijos nepateikė ir nenurodė tikslios priežasties, kodėl nepateikia prašytos informacijos.

*Galima buvo nurodyti šilumos 22,20 ct/kWh kainą, kurią sudaro kintamos sąnaudos, pastovios sąnaudos, įskaitant veiklos sąnaudas, ir pelnas (21,26 ct/kWh) bei negautų pajamų kompensacija (0,94 ct/kWh).

Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ viešai skelbia, kad Šiaulių termofikacinės elektrinės projektavimo ir statybos darbų kaina yra apie 106 mln. Lt.

Tačiau Darbo grupė gavo Viešųjų pirkimų tarnybos dokumentą, kuriame nurodyta, kad sutarties, pasirašytos dėl naujos termofikacinės jėgainės statybos, galutinė vertė yra 122 815 000 Lt.

Kadangi naujos termofikacinės jėgainės statybos kaina per nusidėvėjimo, bankinių palūkanų bei kitus atskaitymus įtakos akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ gaminamos ir gyventojams tiekiamos šilumos kainas, Darbo grupei būtina buvo išsiaiškinti tikrąją šio objekto statybos kainą.

Todėl Darbo grupė 2011-08-30 prašymu „Dėl naujos termofikacinės jėgainės statybos sutarties kopijos pateikimo“ kreipėsi į Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrių.

Ekonomikos skyriui buvo pateiktas Viešųjų pirkimų tarnybos dokumentas, patvirtinantis, kad sutarties, pasirašytos dėl naujos termofikacinės jėgainės statybos, galutinė vertė yra 122 815 000 Lt.

Ekonomikos skyriaus buvo paprašyta pateikti Darbo grupei sutarties, pasirašytos dėl naujos termofikacinės jėgainės statybos, ir jos priedų kopijas, kad galima būtų įsitikinti, kokia yra tikroji objekto statybos su generaliniu rangovu suderėta kaina.

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrius į 2011-08-30 prašymą neatsakė ir prašytos sutarties ir jos priedų kopijų Darbo grupei nepateikė.

Suabejojusi termofikacinės elektrinės (elektros gamybos dalies) ekonominiu pagrįstumu ir jos galimybėmis sumažinti daugiabučių gyventojams šilumos kainas, Darbo grupė į Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrių kreipėsi 2011-09-26 prašymu „Dėl galimybės susipažinti su Šiaulių termofikacinės elektrinės (elektrinės dalies) ekonominio pagrindimo medžiaga“.

Ekonomikos skyriaus buvo paprašyta pateikti informaciją apie tai:

- 1) kokiais duomenimis remdamasi Šiaulių miesto savivaldybė laiko, kad akcinei bendrovei „Šiaulių energija“ atsipirks, t. y. nebus nuostolinga, elektros energijos gamyba naujai statomoje termofikacinėje elektrinėje;

- 2) kokia dalis termofikacinės elektrinės statybos 106 mln. Lt (122,805 mln. Lt) kaštų tenka šilumos gamybai ir kokia dalis tenka elektros gamybai;
- 3) kodėl akcinei bendrovei „Šiaulių energija“ ir jos akcininkei Šiaulių miesto savivaldybei labiau apsimokėjo statyti ne šilumą gaminančią biokuro katilinę, o šilumą ir elektrą gaminančią termofikacinę elektrinę.

Ekonomikos skyriaus taip pat buvo paprašyta sudaryti sąlygas Darbo grupės atstovams susipažinti su Šiaulių termofikacinės elektrinės būsimosios veiklos ekonominio pagrindimo (verslo plano, investicijų atsipirkimo, galimybių studijos) medžiaga.

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrius į 2011-09-26 prašymą neatsakė ir prašytos informacijos Darbo grupei nepateikė.

Tuo pačiu Ekonomikos skyrius nesudarė ir sąlygų Darbo grupės atstovams susipažinti su Šiaulių termofikacinės elektrinės būsimosios veiklos ekonominio pagrindimo medžiaga.

4a

Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“, kuri, 2009-12-31 balanso duomenimis, tą dieną ilgalaikio turto turėjo už 86 862 570 Lt, kartu su nauja termofikacine elektrine ilgalaikio turto papildomai įgis už 106 000 000 Lt.

Įmonės reguliuojamo turto vertė, nuo kurios skaičiuojamos amortizacijos (nusidėvėjimo) sąnaudos, nustatant šilumos bazinę 20,25 ct/kWh kainą ir šilumos 22,20 ct/kWh kainą buvo 137 862 000 Lt.

Apie tai, koks ir kokios vertės turtas sudaro šilumos gamybai, perdavimui ir pardavimui priskirtą įmonės reguliuojamą 137 862 000 Lt vertės turtą, akcinė bendrovė „Šiaulių energija“, pažeisdama Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 3 str. 1 d., 14 str. bei 16 str. 3 d. reikalavimus, Šilumos ūkio įstatymo 5 straipsnio bei 22 str. 4 dalies reikalavimus, Darbo grupei informacijos nepateikė.

Į šilumos bazinę 20,25 ct/kWh kainą ir šilumos 22,20 ct/kWh kainą yra įtrauktos 1,42 ct/kWh arba 6 274 000 Lt nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos, kurias sudaro nusidėvėjimo 1,41 ct/kWh arba 6 223 200 Lt sąnaudų dalis sąlyginai pastoviose sąnaudose ir nusidėvėjimo 0,01 ct/kWh arba 50 800 Lt sąnaudų dalis veiklos sąnaudose.

Šiuo atveju nusidėvėjimo norma, skaičiuojama nuo reguliuojamo turto 137 862 000 Lt vertės, sudaro 4,55 proc.

Jei prie akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ reguliuojamo turto 137 862 000 Lt vertės pridėsime termofikacinės elektrinės 88 000 000 Lt vertę (106 000 000 Lt minus Europos Sąjungos 18 000 000 Lt parama), tai akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ reguliuojamo turto vertė bus 225 862 000 Lt.

Tuomet nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos šilumos kainoje sudarys nebe 6 274 000 Lt arba 1,42 ct/kWh, bet 10 276 721 Lt arba 2,33 ct/kWh, o šilumos kaina dėl išaugusių atskaitymų nusidėvėjimui pakils 0,91 ct/kWh:

$$\begin{aligned} 225\,862\,000 \text{ Lt} \times 4,55\% : 100\% &= 10\,276\,721 \text{ Lt} \\ 10\,276\,721 \text{ Lt} \times 1,42 \text{ ct/kWh} : 6\,274\,000 \text{ Lt} &= 2,33 \text{ ct/kWh} \\ 2,33 \text{ ct/kWh} - 1,42 \text{ ct/kWh} &= 0,91 \text{ ct/kWh} \end{aligned}$$

Šilumos kainų skirtumą, kuris sudarys 0,91 ct/kWh arba 4 002 721 Lt/metus, apmokės vartotojai.

Be to, vartotojai apmokės dar ir palūkanas, kurias bankai kasmet skaičiuos nuo naujos termofikacinės jėgainės statybai suteiktų kreditų 84,5 mln. Lt sumos.

Nors dalis atskaitymų nusidėvėjimui (amortizacijai) ir bus susieta su elektros gamyba, bet didelę šių atskaitymų sumą padengti reikės šilumos vartotojams.

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyriui skirtuose 2011-05-31, 2011-08-30 bei 2011-09-26 prašymuose nurodyta informacija yra susijusi su Darbo grupei pavesta užduotimi išnagrinėti šilumos kainų mažinimo galimybes, dėl šių galimybių parengti bei pateikti išvadas.

Kasmetiniai atskaitymai termofikacinės elektrinės (šiluminės dalies) nusidėvėjimui (amortizacijai) ir palūkanoms už statybai paimtas paskolas, kaip nusidėvėjimo ir palūkanų sąnaudos, kaip pastoviosios sąnaudos, bus perkeliama į šilumos kainą vartotojams.

Kasmetiniai atskaitymai termofikacinės elektrinės (elektrinės dalies) nusidėvėjimui (amortizacijai) ir palūkanoms už statybai paimtas paskolas ženkliai įtakos akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ galimybes uždirbti didesnę pelną, kuri galima būtų panaudoti ir šilumos kainų mažinimui, ir investicijoms.

Projekto aprašyme atvirai teigiama, kad vienas iš projekto tikslų – maksimaliai sulėtinti vartotojams tiekiamos šilumos tarifų augimo tempą, mažinant šilumos energijos gamybos savikainą.

Tikimasi ne sumažinti šilumos kainą, o tik sulėtinti jos augimo tempą!

Taigi, jei termofikacinės elektrinės šiluminės dalies ar elektrinės dalies veikla bus nuostolinga, jei nepasiteisins projekte numatytas verslo planas, visus nuostolius, įskaičiuojamus į šilumos kainą, turės dengti šilumos vartotojai.

Todėl, Darbo grupės nuomone, termofikacinės elektrinės projektavimo, statybos ir būsimosios veiklos tiek šiluminės dalies, tiek elektrinės dalies ekonominis pagrindimas yra susiję su šilumos kainų mažinimo galimybėmis jau pačiu artimiausiu metu.

Išvados:

1. Akcinei bendrovei „Šiaulių energija“, investicijoms į naujus projektus neturinčiai nuosavų lėšų, ir Šiaulių miesto savivaldybei, 2007-04-01 duomenimis, skolingai bankams 21,8 mln. Lt, ryžtis iš paskolų statyti 106 mln. Lt ar net 122,805 mln. Lt kainuosiančią termofikacinę elektrinę ir mestis į elektros gamybos verslą, nebūtiną šilumos vartotojams, galima buvo tik objektą statant skaidria ir kelis kartus nepadidinta kaina, turint realų, teisiškai ir ekonomiškai pagrįstą verslo planą.

2. Įvertinus tai, kad uždarajai akcinei bendrovei „Radviliškio šiluma“ naujai pastatyta biokuru kūrenama 10 MW šiluminės galios katilinė kainavo 9,594 mln. Lt, ir laikant, kad katilinės kaina proporcinga jos galiai, darytina prielaida, jog akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ už biokuru kūrenamos 27 MW šiluminės galios katilinės projektavimą ir statybą galėjo sumokėti ne daugiau kaip 25,92 mln. Lt.

3. Atsižvelgiant į akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ turimo ilgalaikio turto sudėtį, stovį ir vertę, miesto biudžeto ir įmonės finansinę būklę, gyventojų ir kitų vartotojų mokumą ir mokumo perspektyvas, bendras miesto ir šalies ekonomines perspektyvas, miesto gyventojų emigraciją, augantį socialiai remtinų miesto gyventojų skaičių ir kitas panašias aplinkybes, abejotina, ar įmonei ir jos akcininkei Šiaulių miesto savivaldybei ekonomiškai apsimokėjo statyti 27 MW šiluminės galios biokuro katilinę, kuri kainuotų daugiau nei 25,92 mln. Lt.

4. Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ nepagrįstai viešai neskelbia tikslesnių duomenų apie termofikacinei elektrinei perkamą įrangą (katilus, ekonomazerius, siurblius, turbinas, generatorius, kondensatorius ir kt.), nenurodo šios įrangos kilmės šalių, tikslų pavadinimų, pardavėjų, gamintojų, kainos, nenurodo, kas ir kokios trukmės laikotarpiui suteiks garantijas perkamai įrangai.

5. Netikslinga Lietuvos savivaldybių asociacijai priklausančių savivaldybių šilumos gamybos įmonėms, įskaitant Šiaulių miesto savivaldybei priklausančią akcinę bendrovę „Šiaulių energija“, įrangą biokuro katilinių ir termofikacinių elektrinių statybai pirkti individualiai, skirtingų markių, skirtingų gamintojų ir iš skirtingų pardavėjų. Tokią įrangą minėtai asociacijai priklausančių savivaldybių šilumos įmonės turėtų pirkti centralizuotai.

6. Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“, tarp pagrindinių termofikacinės elektrinės statybos tikslų įvardydamą tikslą pastatyti biomasę naudojančią naują termofikacinę jėgainę, sumažinant priklausomumą nuo didėjančių importuojamų gamtinių dujų kainų, nepagrįstai nenurodė, kokia nacionalinės energetikos strategijos programa ar kitu panašiu dokumentu vadovaudamasi imasi įgyvendinti vieną iš aktualiausių valstybei energetinių tikslų.

7. Termofikacinės elektrinės projekto šiluminės dalies pagrindinis tikslas turėjo būti suformuluotas tiksliai ir aiškiai – miesto Pietinės katilinės teritorijoje mažiausia galima rinkos kaina pastatyti biomasę naudojančią naują termofikacinę jėgainę, sumažinant priklausomumą nuo importuojamų gamtinių dujų kainų, mažinant šilumos energijos gamybos savikainą ir virtotojams tiekiamos šilumos tarifus, uždirdant daugiau pelno investicijoms bei išlaikant bendrovės šilumos ūkio konkurencingumą, aukštą virtotojams tiekiamos paslaugos kokybę ir patikimumą.

Projekto šiluminės dalies pagrindinio tikslo dalis, skelbianti, jog miesto Pietinės katilinės teritorijoje reikia pastatyti naują biomasę naudojančią termofikacinę jėgainę, sumažinant priklausomumą nuo didėjančių importuojamų gamtinių dujų kainų ir maksimaliai sulėtinant virtotojams tiekiamos šilumos tarifų augimo tempą, leidžia suprasti, kad nei termofikacinė elektrinė, nei dujas dalinai pakeisiantis biokuras šilumos kainų virtotojams nesumažins.

8. Svarstytiną klausimą, ar akcinei bendrovei „Šiaulių energija“ labiau būtų apsimokėję Pietinės katilinės teritorijoje statyti vieną 27 MW šiluminės galios biokuro katilinę, ar labiau būtų apsimokėję skirtingose miesto dalyse statyti tris biokuro katilines, kurių bendra šilumos galia sudarytų 27 MW.

9. Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ ir jos akcininkė Šiaulių miesto savivaldybė, pažeisdamos Jungtinių Tautų Europos Ekonominės komisijos Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkos klausimais, kurią Lietuva su dar 34 valstybėmis pasirašė 1998 metais Danijos Orhuso mieste, reikalavimus, neužtikrino miesto visuomenės teisės dalyvauti priimant sprendimą dėl termofikacinės elektrinės projekto, įskaitant projekto kainą, t. y. sprendimo dėl termofikacinės elektrinės projekto, įskaitant projekto kainą, nederino ir nesuderino su šilumos virtotojais, kurie, nepasiteisinusių investicijų atveju, dengs visus nuostolius, susijusius su elektrinės finansavimu, statyba bei eksploataivimu.

10. Nepateikęs informacijos pagal Darbo grupės 2011-05-31, 2011-08-30 bei 2011-09-26 prašymus, susijusius su termofikacinės elektrinės statybos kaina, ekonominiu pagrįstumu bei galimybėmis mažinti šilumos kainas, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Ekonomikos skyrius pažeidė Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 3 str. 1 d. bei 14 str. reikalavimus, Šilumos ūkio įstatymo 5 straipsnio bei 22 str. 4 dalies nuostatas.

11. Termofikacinę elektrinę statančios akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ ir jos akcininkė Šiaulių miesto savivaldybė turėjo suformuluoti projekto ne tik šiluminės dalies, bet ir elektrinės dalies pagrindinį tikslą, kurio nesuformulavimas gali reikšti, kad nėra tinkamo pagrindimo projekto elektrinei daliai.

Projekto elektrinė dalis, kaip ir šiluminė dalis, turėjo būti ekonomiškai pagrįsta ir viešai pristatyta visuomenei.

12. Akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ ir jos akcininkė Šiaulių miesto savivaldybė nepagrįstai, pažeisdamos Šilumos ūkio įstatymo ir kitų įstatymų reikalavimus, neteikia informacijos šilumos virtotojams apie tai, kokia yra tikroji termofikacinės elektrinės statybos kaina, kokia dalis termofikacinės elektrinės statybos kaštų tenka šilumos gamybai ir kokia dalis tenka elektros gamybai, kodėl labiau apsimokėjo statyti ne šilumą gaminančią biokuro katilinę, o šilumą ir elektrą gaminančią termofikacinę elektrinę, kokia termofikacinėje elektrinėje bus šilumos energijos ir elektros energijos gamybos savikaina, kas ir kokia kaina supirks pagamintą

elektrą, kokie duomenys galėtų patvirtinti, kad atsipirks, t. y. nebus nuostolinga, elektros energijos gamyba naujai statomoje termofikacinėje elektrinėje.

13. Šiaulių termofikacinės elektrinės projektui, tarpininkaujant LR ūkio ministerijai ir viešajai įstaigai Lietuvos verslo paramos agentūra, Europos Sąjunga skyrė 18 mln. Lt paramą nesigilindama ar nepakankamai išigilinusį į projekto pagrindinį tikslą, viešumą, skaidrumą, kainą, atsipirkimo galimybes ir ekonominį pagrįstumą, o taip pat į projekto nesuderinimą ir nederinimą su visuomene.

14. Šiaulių termofikacinės elektrinės projektui akcinė bendrovė SEB bankas ir akcinė bendrovė „Swedbank“ suteikė 47 mln. Lt sindikuotą paskolą, Europos investicijų bankas suteikė 37,5 mln. Lt paskolą nesigilindami ar nepakankamai išigilinę į projekto pagrindinį tikslą, viešumą, skaidrumą, kainą, atsipirkimo galimybes ir ekonominį pagrįstumą, taip pat į akcinės bendrovės „Šiaulių energija“, jos akcininkės Šiaulių miesto savivaldybės bei šilumos vartotojų realias galimybes, projekto nesėkmės atveju, sugražinti gautas milžiniškas paskolas, o taip pat į projekto nesuderinimą ir nederinimą su visuomene.

15. Akcinė bendrovė viešai neskelbia per kiek metų ir kaip atsipirks 106 mln. Lt (122,805 mln. Lt) kainuosianti termofikacinė elektrinė, nepateikia sąmatinės kainos 106 mln. Lt (122,805 mln. Lt) jokios detalizacijos, nepateikia šilumos ir elektros gamybos termofikacinėje elektrinėje technologinės schemos ir šios schemos aprašymo, nenurodo, kiek laiko ir kokios palūkanos bus mokamos bankams už elektrinės statybai suteiktas paskolas.

16. Termofikacinė elektrinė už 106 mln. Lt ar net už 122,805 mln. Lt buvo pradėta statyti Šiaulių miesto savivaldybei neįsitikinusi, ar šis objektas gali atsipirkti, nenumatant ar nesiekiant numatyti, kad, nesugražinus 84,5 mln. Lt ar net dar didesnės paskolos, akcinę bendrovę „Šiaulių energija“ ir visą miesto šilumos ūkį teks pusvelčiui perleisti bankams, kurie naujai įgytą turtą kartu su visais šilumos vartotojais iš karto perduos privatiems savininkams.

Yra pagrindas nuogąstauti, kad būtent toks Šiauliuose yra numatytas akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ ir viso miesto šilumos ūkio labai spartaus praskolinimo, nugyvendinimo ir pigaus perdavimo privatiems savininkams verslo planas.

Remdamasi tuo, kas aukščiau išnagrinėta ir išdėstyta, darbo grupė šilumos kainų mažinimo galimybėms nagrinėti **siūlo**:

- 1) nedelsiant spręsti klausimą dėl termofikacinės elektrinės statybos sustabdymo, jei nėra šio projekto tinkamo ekonominio pagrindimo, jei šis projektas neatsipirks arba atsipirks tik vartotojams keliamų šilumos kainų sąskaita, jei šis projektas, atsižvelgiant į investicijų dydį, pakankamai nesumažins šilumos kainų vartotojams;
- 2) nedelsiant įpareigoti savivaldybės kontrolės ir audito tarnybą, kad ši, vadovaudamasi Vietos savivaldos įstatymo 27 str. 1 d. 1 punktu, patikrintų, ar termofikacinės elektrinės projektas yra ekonomiškai pagrįstas, kaip šis projektas atsipirks ir sumažins šilumos kainas vartotojams, ar apsimoka toliau tęsti termofikacinės elektrinės statybą pagal dabartinį projektą ir jo sąlygas;
- 3) apie savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos atliktą termofikacinės elektrinės projekto patikrinimą informuoti Darbo grupę ir miesto visuomenę, kartu su visuomene spręsti klausimą, ar apsimoka tęsti termofikacinės elektrinės statybą pagal dabartinį projektą ir jo sąlygas, ar geriau būtų statyti kelias mažesnio galingumo biokuro katilines, kaip tai jau ne pirmi metai sėkmingai daro pigiausią šilumą vartotojams tiekiančios kitų savivaldybių šilumos įmonės.

Išvados dėl Šiaulių termofikacinės elektrinės ir jos gaminamos šilumos įtakos šilumos kainoms parengtos pagal Darbo grupės surinktą medžiagą, jos narių surinktą medžiagą bei pateiktus pasiūlymus, viešąją informaciją.

Šios išvados buvo svarstytos ir priimtos 2011-10-26 vykusiame Darbo grupės posėdyje (posėdžio protokolas pateikiant paminėtas išvadas merui dar nebuvo parengtas, pasirašytas ir įteiktas savivaldybei).

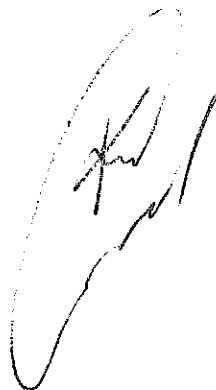
Darbo grupė šiuo metu rengia ir iki 2012-02-19 planuoja parengti bei pateikti 3-ąją dalį išvadų, susijusių su:

- 1) materialinėmis ir joms prilygintomis sąnaudomis, kurios šilumos 22,20 ct/kWh (nuo 2011-09-01 - 25,80 ct/kWh) kainos struktūroje sudaro 0,78 ct/kWh;
- 2) remonto sąnaudomis, kurios šilumos 22,20 ct/kWh (nuo 2011-09-01 - 25,80 ct/kWh) kainos struktūroje sudaro 0,41 ct/kWh;
- 3) kainodaros klausimais;
- 4) nusidėvėjimo sąnaudomis, kurios šilumos 22,20 ct/kWh (nuo 2011-09-01 - 25,80 ct/kWh) kainos struktūroje sudaro 1,41 ct/kWh;
- 5) darbo užmokesčio sąnaudomis, kurios šilumos 22,20 ct/kWh (nuo 2011-09-01 - 25,80 ct/kWh) kainos struktūroje sudaro 1,42 ct/kWh;
- 6) palūkanų už banko kreditus sąnaudomis, kurios šilumos 22,20 ct/kWh (nuo 2011-09-01 - 25,80 ct/kWh) kainos struktūroje sudaro 0,47 ct/kWh;
- 7) daugiabučių renovacijos galima įtaka šilumos 22,20 ct/kWh (nuo 2011-09-01 - 25,80 ct/kWh) kainai;
- 8) šiluminių trasų renovacijos ir šilumos nuostolių trasose mažinimo įtaka šilumos 22,20 ct/kWh (nuo 2011-09-01 - 25,80 ct/kWh) kainai;
- 9) atskirų vartotojų atsijungimo nuo centralizuoto šildymo įtaka šilumos 22,20 ct/kWh (nuo 2011-09-01 - 25,80 ct/kWh) kainai;
- 10) šilumos tiekimo (pardavimo) ir šilumos sistemų priežiūros (administravimo) atskyrimo galima įtaka šilumos 22,20 ct/kWh (nuo 2011-09-01 - 25,80 ct/kWh) kainai;
- 11) akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ valdymo kokybės įtaka šilumos 22,20 ct/kWh (nuo 2011-09-01 - 25,80 ct/kWh) kainai.

Priežastys, dėl kurių reikėtų pratęsti darbo grupės šilumos kainų mažinimo galimybes nagrinėti darbo terminą iki 2012-02-19, išdėstytos Šiaulių miesto savivaldybės merui skirtame 2011-10-28 prašyme „Dėl darbo grupės šilumos kainų mažinimo galimybėms nagrinėti darbo termino pratęsimo“.

Pastarasis prašymas ir išvadų 2-oji dalis, mūsų nuomone, patvirtina darbo grupės šilumos kainų mažinimo galimybėms nagrinėti darbo termino pratęsimo iki 2012-02-19 pagrįstumą.

Pagarbiai,
Darbo grupės pirmininkas

Vytautas Kabaila